Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 206 | Łódź, Czwartek 3 września 1931 r. | נייַנטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ״א אלול תרצ״א | № 206

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

רוסלאנד, דייטשלאנד, פראנקרייך

עס זאל געבילדעט ווערען א בונד פון די דריי מלוכות

זשענעווע, 2. (ספ. טעל.) מען פּרוואַוויזט דאַהר וויכטיגע געשעהענישען ביי דער זיצונג פון ראַט פון פעלקער־בונד, וואָס האָט זיך איצט געעפענט, מען גלויבט, אַז דער געשפּרעך, וואָס איז פאָרגעקומען צווישען דעם דייטשען אויסערן־מיניסטער קורציוס און דעם פראנצויזישען דעלעגאַט פּאָנסע, וועלכער איז איצט בעשטימט געוואָרען אַלס פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר אין בערלין, איז געווען וועגען שליסען אַ שלום־בונד צווישען דייטשלאַנד, פראנקרייך און סאָוויעט־רוסלאַנד.

זשענעווע, 2. (ספ. טעל.) עס איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון סאָוויעטישען דעלעגאַט ליטווינאָוו מיט דעם פראנצויזישען דעלעגאַט. מען איז זיכער, אַז עס ווערט שוין געשלאָסען דער דריי־בונד פון פראנקרייך, רוסלאַנד און דייטשלאַנד.

אויפ׳ן וועג צו ענטדעקען האלובקאס מערדער

לעמבערג, 2. (טעלעפאָניש) די „כווילא“ מעלדעט, אַז די פּאָליציייאישע אויספאָרשונג איז געפאַלען אויף די שפּורען פון די מערדער, וואָס האָבען דערשאָסען דעפּ. האלובקא, מען איז דערגאנגען, אַז איידער די מערדער זענען אַריין אין צימער פון האלובקא האָבען זיי געשמאַסען אַ פרוי, וועלכע זיי האָבען געפּרעגט, צי דאָ וואוינט האלובקא.

געגעבען אַ גענויע בעשרייבונג ווי זיי האָבען אויסגעזעהן. די דאָזיגע פרוי האָט גוט געזעהען די מערדער און די מערדער, דער יודישער פריזירער ברוך פוקס, געזעהען. אַ חוץ דער פרוי האָט אויך געזעהען וועלכער האָט זיי געטראָפען איידער זיי זענען אַריינגעגאנגען אין פענסיאָנאַט־צימער פון האלובקא.

—=):0:(=—

2 ארעסטען איז שייכות מיט האלובקא'ס מארד

טרוסקאַוויעץ, 2. (טעלעפאָניש) לויט אַ פעראָרדנונג פון אויספאָרשונגס־ריכטער איז אַרעסטירט געוואָרען דאָס שטוב־מיידעל מאַריא פאַביאַק און דער פּאַרטיער אַלעקסאַנדער בוניא.

זיי ביידע זענען געווען אָנגעשטעלט אין פענסיאָנאַט, וואו ס'איז דער־הרג'עט געוואָרען דער דעפּ. האלובקא.

דער אויספאָרשונגס־ריכטער האָט פעראָרדענט ביידע אַריינצוזעצען אין תפיסה.

דאס נייע יאהר קומט!

ווינשט

אייערע קרובים, פריינד און בעקאַנטע

אין לאנד און אין אויסלאנד!

דער שענסטער און פאַסינסטער | לשנה טובה | דער שענסטער און פאַסינסטער

איז דורכ'ן „נייעם פאָלקסבלאַט“!

א וואונש דורכ'ן „נייעם פאלקסבלאט“ וועט אייך קאָסטען ביליג

נור 2 זל.

שיקט שוין צו אייער „לשנה טובה“ פאַר אייערע קרובים, פריינד און בעקאַנטע.

SZKOŁA
Rel. Żeńska
„CHAWACELET"
Nad Łódką 12
TEL. 240-97.

Komunikat.

Podajemy do wiadomości Rodziców skład Rady Pedagogicznej naszej szkoły:

1. p. Dr. fil. Weidenfeld-Hofmanowa — historja
2. „ Mgr. fil. Bławatówna — polski
3. „ Mgr. fil. Fabrykantówna — przyroda
4. „ Mgr. fil. Moszkowiczówna — polski
5. „ Mgr. fil. Sztrowajsówna — niemiecki i wych. fiz.
6. „ Dr. fil. Zemelówna — matematyka
7. „ Prof. Nagler-Epsteinowa — Spiew
8. „ Peterówna abs. W. Wszech. — mat.
9. „ Chawenowa
10. „ Baraszówna
11. „ Lidorówna
12. „ Adlersztajnówna

(9–12: Klasy wstępne)

Judaistyka pod kierownictwem znanego pedagoga i literata p. dyrektora I. N. Kamieńca. Dyrektor (—) S. EPSTEIN.

N. B. Z powyższego wynika, że angażowanie sił nauczycielskich ze szkoły „Bajs Jakow" było dla nas ze zrozumiałych powodów bezprzedmiotowe. 4951

בעקאַנטמאַכונג.

די פערוואלטונג פון דער ראַדאָגאָשטשער שוהל

זשוראַווע 4 מאַכט בעקאַנט, אַז

1) דער רעמאָנט פון דער שוהל איז שוין פערענדיגט;
2) ס'זענען דאַ צו פערדינגען יעה־ליכע פלעצער בעקוועהם און ביליג.
3) די שטענדיגע מתפללים ווערען געבעטען צו ווענדען זיך אין קאַנצעלאַריע פון דער שוהל בעצאָהלען זייערע נדרים און חובות ביז'ן 8/9 ד.י. און אָבנעהמען זייערע אייננטריטס־קארטע, אַהן וועלכע קיינער וועט נישט אַריינגעלאָזט ווערען. די מתפללים, וועלכע וועלען נישט ערלעדיגען זייערע שוהל־חובות ביז דעם 8/9, וועלען זייערע פלעצער פערדינגען ווערען צו אַנדערע פערזאָנען און עס וועלען נאָכהער נישט העלפען קיין רעקלאַמאַציעס.

די קאַנצעלאַריע איז טעטיג מוצש"ק די ערשטע סליחות פון 8 אַ זייגער ביז 11 אווענד און פון זונטאַג, דעם 6/9 — פון 6 ביז 10 אָווענד.

4938 מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

פריינד יעקב שטערן צום טויט פון דיין געליבטע מוטער

נ. ע. צפורה

מיין הארציגסטען מיטגעפיהל.

אין דיין געזעלשאַפטליכער אַרבייט זאָלסטו דיין טרייסט געפונען

י. אַבערזשאַנעק.

DR. med H. NADEL

ספעציאַליסט פאַר אינערליכע קראַנקהייטען.

פּיעטריקאָווער 17 טעל. 16886

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 4 — 6 נאָכמ.

Dr. med. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 20193

ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג

נעהמט אָן פון 8 — 11 פריה און פון 5—8 אָווענד.
זונטאַג און יום־טובים פון 9—1 בטאָג.

Dr. Med.

M. Wajnberg

ספּעציאַל אַרצט פאַר נע. ווע. קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

ZEROMSKIEGO 25 (פּאַנסקאַ)

טעל. 172-20

נעהמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג.

ייין כשר

אויב איהר האָט נאָך נישט געטרונקען דעם בעוואוסטען ראָזינען־

ווייין „פּראָגרעס“ № 7

דאַן איבערציינט אייך, או איהר בערויבט אייך און אייער פאַמיליע

הנאה צו האָבען פון גוטען ווייין, וואָס קאָסט זעהר ביליג.

צוליב רעקלאַמע פערקויפען מיר א פלאַש פון א ¼ ליטער

גוטען ראָזינען ווייין ב' 7 נאָר 65 גראָשען

א באַטשינקע דעם זעלבען גוטען 1.50 זל. ● א קוואַרט 2 זל.

אַלע סאָרטען וויינען פון דער פירמע „פּראָגרעס“ איז צו בעקומען

ביי ח. בלאַנקעט, גלובנאַ 69 אין ווייין־געשעפט.

ליידיגע פלאַשען צאָהלען מיר 5 גר. פאַר ¼ ליטערדיגע, צו 10 גר. פאַר באַטשינקעס און קוואַרטעס.

ווייין־ און מעהד־פאַבריק פירמע „פּראָגרעס“

אַלטער מאַרק 2, טעל. 184-82

ציוניסטישע ארגאַניזאַציע אין לאדז.

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 3. סעפּט. 8.30 אָווענד קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, שרודמיעסקא 29

א חברים־פערזאמלונג,

אויף וועלכער דעפּ. י. ראָזענבלאַט וועט רעפערירען אויף ד. ט.: „די רעזולטאַטען פון 17־טען ציוניסטישען קאָנגרעס און די איצטיגע לאַגע אין ציוניזם“.

4943

פערלייכטערונג פון א״י-אימיגראציע

פאדערונג פון 1400 סערטיפיקאטען פאר יודען

ירושלים, 2. (ספ. טעל.) פון זיכערע קוועלען ווערען מיר געוואהר, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע פעדלאנגט איצט פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג 14 הונדערט סערטיפיקאטען אויף אריינלאזען יודען קיין ארץ־ישראל אין פערלויף פון האלבען יאהר פון אקטאבער היי־יאהר ביז מערץ 1932. די דאזיגע פראגע וועט בעטראכט ווערען שוין דורך דעם נייעם נציב העליון גענעראל וואטשאפ. מען לעגט א גרויסען ווערט דערויף, צי די ענגלישע רעגירונג וועט איצט געבען סערטיפיקאטען צי נישט. דאס וועט ווייזען די שטעלונג פון דער נייער ענגלישער רעגירונג צו דער אימיגראציע־פערלייכטערונג אין ארץ־ישראל.

היינטיגע וואך זענען אפגעפאהרען פון ווארשא קיין ארץ־ישראל 70 יודען, טייל פון זיי פערמעגליכע מענשען, וואס האבען בעשלאסען זיך צו בעזעצען אין ארץ־ישראל.

דייטשלאנד און עסטרייך זאלען זיך עפענטליך אפזאגען פון „אנשלוס"

זשענעווע, 2 (ספ. טעל.) די זיצונגען פון פעלקער בונד זענען היינט נישט פארגעקומען ווייל מ'האט געפיהרט פריוואטע בעראטונגען וועגען דעם „אנשלוס".

ווי מ'גיט איבער וועלען די מיניסטארען פון דייטשלאנד און עסטרייך עפענטלעך דערקלעהרען, אז זיי ווילען זיך עפענטליך אפזאגען פון דעם אנשלוס.

וועגען דער סיטואציע אין לאנד

האבען די סיים-קלובען נעכטען אפגעהאלטען קאנפערענצען

ווארשא, 2 (טעלעפאניש) נעכטען איז אין סיים בנין געווען זעהר א שטארקע בעוועגונג צוליב דעם וואס פיל דעפוטאטען זענען זיך צוזאמענגעפאהרען פון אלע עקען לאנד, כדי אנטיילצונעמען אין דער לויה פון דעם טראגיש-אומגעקומענעם דעפוטאט האלובקא און.. כדי אפצונעמען די פענסיעס, וועלכע ווערען, ווי בעוואוסט, אויסגעצאלט די דעפוטאטען יעדען ערשטען.

ביי דער געלעגענהייט האבען פערשידענע סיים-קלובען אבגעהאלטען זיצונגען.

אלס צייכען פון טרויער צוליב האלובקא'ס טויט האט דער ב.ב. קלוב בעשלאסען קיין זיצונג נישט אבצוהאלטען.

דאנעגען האט דער „קלוב נאראדאווי" אבגעהאלטען א גרויסע זיצונג, אויף וועלכער דער פרעזעס ריבארסקי האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דער פאליטישער און ווירטשאפטליכער לאגע פון לאנד. דער דאזיגער רעפעראט האט ארויסגערופען אנ'אויספיהרליכע דיסקוסיע.

אויך דער קלוב לודאווי" און די פ.פ.ס. האבען אפגעהאלטען קאנפערענצען וועגען אינערליך-פאליטישע און ארגאניזאציאנעלע פראגען.

אפטימיזם פון מיניסטער זאלעסקי

וועגען די אויסזיכטען אויף דער יודישער צוקונפט אין פוילען

גענף, 2. (יט״א טעלעגראפיש) לויט דער איניציאטיוו פון פוילישען אמבאסאדאר אין וואשינגטאן, האט דער פוילישער אויסערן־מיניסטער זאלעסקי אויפגענומען דעם יודיש־אמעריקאנישען עסקן וואלדמאן.

אין דעם געשפרעך האט זאלעסקי ארויסגעוויזען א גרויסען אינטערעס פאר די נויטען פון די יודען אין פוילען, צו וועלכע די פוילישע רעגירונג וועט אננעמען א שטעלונג.

די פוילישע רעגירונג — האט מיניסטער זאלעסקי געזאגט — שטרעבט די לאגע פון די פוילישע יו״ען צו פערבעסערען.

צום סוף האט זאלעסקי אויסגעפיהרט, אז ס'זענען דא גרויסע אויסזיכטען, דאס די לאגע פון די יודען אין פוילען וועט זיך פערבעסערען.

——=):o:(=——

סער טשענסעלארס רעדע

אויפ'ן געזעגנונגס=באנקעט אין יפו

ירושלים, 2. (יט״א טעלעגראפיש) דער הויך-קאמיסאר סער דזשאן טשענסעלאר איז נעכטען געווען אויף א געזעגנונגס באנקעט אין יפו'ער שטאט-ראט. צווישען אנד. זאל דער הויך-קאמיסאר האבען ערקלערט, אז שוין בקרוב, ווערט אין ארץ-ישראל געשאפען ווערען א פארלאמענט און ער פערזענליך ראט די אראבער, אז זיי זאלען אנטייל נעהמען אין די וואהלען, ווייל דער פארלאמענט וועט פערשטארקען די אראבישע פאזיציע אין פאלעסטינא.

ענגלישער פארלאמענט צוזאמענגערופען אויפ'ן קומענדיגען דינסטאג

לאנדאן, 2. (ט.) דער ענגלישער פארלאמענט איז צוזאמענגערופען געווארען אויף דינסטאג דעם 8. סעפטעמבער.

מ'זאל פערגרעסערען דעם הכנסה-שטייער

ווארשא, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די פוילישע צייטונגען ברענגען, אז עס ווערט בעטראכט א פראיעקט וועגען פערגרעסערען דעם „פאדאטעק דאכאדאווי". דער איינקונפט דערפון זאל געהען אויף שטיצען ארבייטסלאזע.

אכטונג, לעזער!

גראנדיעזע

וועט זיין אונזער איצטיגער

ווינטער=פרעמיען=

קאנקורס

וועלכער וועט אנטהאלטען

א רייה נויטיגע און פראקטישע זאכען.

וואס? ווען?

לייענט די וויכטיגע אנאנסען!

די טעג הויבען מיר שוין אן צו דרוקען דעם

ערשטען קופאן

די הנהלה פון די 7-קלאסיגע שולען קאצענעלזאן=נחומאב

איז מודיע דאס פון נייעם שול-יאר אן, ד. ה. פון 1/9 1931 (י״ט אלול) ווערען די שולען רעארגאניזירט און ס'קומען פאר פאלגענדע ענדערונגען:

7-קלאסיגע שולע אויף דער נאד-לודקא 8. טעלעפאן 177-01 (צווישען נאוואמיעסקא און ווסכאדניא) ווירד בעענדערט אויף א

מענער=שולע

אז נעמט אן אין אלע קלאסען (ארו.) נגר אינגלעך פון 5½ ביז 15 יאהר

פאר די אינגלעך פון ארטאדאקסישע עלטערן עגזיסטירט

א רעליגיעזער=חדר

וואו ס'ווירד געלערנט דורך די בעסטע מלמדים גרינדליך

חומש, רש״י, פסוק, גמרא ותוספות

אין הדר ווערען אנגענומען אינגלעך פון 4 ביז 15 יאהר.

אין די פרעבעל-שולע (שפ ל-שולע) און אין ערשטען אדזיאל קענען אויך אויפג. ווערען מיידלעך פון 3—7 יאהר

7=קלאסיגע שולע אויף דער פאמארסקא 20. טעלעפאן 183-40 ס'הערען אין דעם פארגרעסערטען לאקאל געעפענט די קלאסען IV, III, II, I, C, B, A (אדזיאלען I ביז'ן VII)

פיר קנאבען און מעדכען

אין שול צוזאנג-עלטער פון 7—15 יאהר

א ספעציעלער פארבערייטונגס-קלאס פיר ענטוויקעלטע קינדער פון 5½ ביז 7 יאהר

ביי דער שולע ענג. א מוסטערהאפטע פרעבעל-שולע (שפיל-שולע) פיר קינדער אהן אונטערשיד פון ענטוויקלונג פון 3½ ביז 7 יאהר

די פרעבעל-שולע ווירד געפיהרט אין דער פוילישער אונטעררינכטס-שפראך לויטן סיסטעם פון פראפעס. מאנטעסארי מיט מוזיק און ריטמיק.

פיר פיזיש שוואכע קינדער ווי אויך פיר אינבעמיטעלטע עגזיסטירט א נאכמיטאג-שולע ביז 50% בילינער. נאכמיטאג פרעבעל-שולע.

וויכטיגע בעמערקונג!

1) די 7-קלאסיגע שולע און רעליגיעזער הדר גאס נאד-לודקא 8 (ביי נאוואמיעסקא) איז די געהאונשענע אנשטאלט פיר די עלטערן, וועלכע בדאנרושען צווישענצווי וועלטען און ווכען צו פאריינינען די מאדערנע וועלטליכע בילדונג און ערציהונג מיט'ן אידישן ועליגיעזען הדר ד. ה. לטודי קודש מיטלמודי חול.

2) די שולע ערלעדיגט פאר די עלטערן דאס איבערטראגען די קינדער פון אנדערע שולען, ווי אויך אלע פארמאליטעטען לגבי דער שול-מאכט (וויטע און אנדערע ועזוואניטס).

די קאנצעלאריע פון דער שולע אויף פאמארסקא 20 איז טעטיג פון 5 ביז 8 אוו.
〃 〃 〃 〃 נאדלודקא 8 〃 12 〃 2 נ.מ.

העכערער לערן=אנשטאלט

פון דער איינציגער רעליג. טעכטער-שול „בית=יעקב" שרודמיעסקא 32

פון 2-טען וואשעשען אן האט דאס קוראטאריום פון „בית-יעקב" אין לאדז געעפענט

א העכערע לערן-אנשטאלט

פאר יודישע און וועלטליכע למודים. דאס וועלטליכע פראגראם נעמט ארום א פולשטענדיגען גימנאזיאל=קורס צוזאמען מיט א קורס פאר האגדעלס-קענטעניסען.

צום לערערין = פ. רסאנאל פון די יודישע למודים איז אויך געווארען אנגאזשירט א דאצענטין פון קראקעווער סעמינאר.

די לייטונג.

בעקאנטמאכונג

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז מיין בעוואוסטער

פענסיאנאט „ELIDA"

אין פאדעמביע 2 מינוט גאנג פון טראמוויי

וועט זיין טעטיג איבער די יום·טובים.

ספעציעלער מנין אין פענסיאנאט אויף די ימים נוראים מיט'ן אנטייל פון די בעסטע חזנים. זוניגע צימערן. מאדערנסטע איינריכטונג. געשמאקע קוך. אנגענעהמער צייט - פערטרייב. ראדיא-קאנצערט און אנדערע פערוויילונגען. מעסיגע פרייזען.

מיט אכטונג ש. לובינסקי

אינהאבער פון פענסיאנאט „ELIDA"

4879

Dr. Różaner

צוריקגעקעהרט

ספעציעל ס ז פון הויט און ווענערישע קראנקהייטען און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98

נעמט אן פון 8—10; 5—8 אוונד

Dr. med. NIEWIAŹSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארם

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. I. Grynberg

הארץ אינערליכע קראנקהייטען ספעצ. פאר

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 17

CEGIELNIANA 17

Telefo 17-415 טעלעפאן

Dr. med A. Uryson

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

11. ליסטאפאד 20, טעל. 85-215.

Dr. B. Robinson

פיעטריקאווער 10, טעל. 86-131

צוריקגעקעהרט.

מאשין=לעכער

ווערן אנגענומען אויסצונייען ביי

ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

דער גיהנום אויף דער ערד

200 מיליאן מענשען אין כינא ליידען הונגער, קעלט און נויט

לאנדאן, 2. (ספ. טעל.) פון באנקין איז מען מודיע, אז דאס כינעזישע אינערן-מיניסטעריום האט פערעפענטליכט א סטאטיסטיק וועגען דעם פער־ארימט ווערען פון דער בעפעלקערונג און דער שרעקליכער ארבייטסלאזיגקייט, וואס האט אנגענומען נאך קיינמאל אין דער וועלט-געשיכטע נישט געוועזענע קאטאסטראפאלע פארמען.

פון די פערהאנענע סטאטיסטישע דאטען איז צו זעהען, אז אין גאנץ כינא האט די ארבייטסלאזיגקייט ארומגעכאפט 200 מיליאן מענשען, ד. ה., אז א גאנצע העלפט פון גאנצען כינעזישען פאלק ליידט הונגער, קעלט און נויט.

לאנדאן, 2. (ספ. טעל.) פון שאנכאי איז מען מודיע, אז לויט מאסגעבענדע אויסרעכנונגען זענען בעת דער מבול-קאטאסטראפע אין דעם טהאל פון טייך טשאנג-טסע אומגעקומען 300 טויזענד מענשען.

איוואר קרעגער

דער שוועדישער „שוועבעל-קעניג", וועמענס קאנצערן געפינט זיך איצט אין פינאנציעלע שוועריגקייטען.

א נייע ארטאדאקסישע פארטיי

לובאוויטשער רבי בעזעצט זיך אין פוילען

ווארשא, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די חסידישע קרייזען האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע די ידיעה, אז דער בעריהמטער לובאוויטשער רבי, וואס האט ביז איצט געוואוינט אין ריגא, בעזעצט זיך אין פוילען שוין אויף שטענדיג.

דער לובאוויטשער רבי וועט וואוינען אין אטוואצק, דערווייל אין דער ווילע פון ה' שאפירא אויף פאניאטאווסקא גאס, אבער די לובאוויטשער חסידים האבען בעשלאסען אויפצושטעלען פאר זייער רבין אין אטוואצק א גרויסע ווילע מיט א גרויסען בית-המדרש, און אטוואצק זאל ווערען דער צענטער פון לובאוויטשער חסידות.

דער רבי קומט צו פאהרען קיין ווארשא מארגען ,דאנערשטאג, האלב 7 אינדערפריה.

עס ווערט אויך איבערגעגעבען, אז דער לובאוויטשער רבי וועט דא שאפען א אייגענע ארטאדאקסישע פארטיי, ווייל דער רבי איז נישט צופרידען מיט א גאנצער רייהע שריט, וואס זענען בעגאנגען געווארען דורך די ביז איצטיגע ארטאדאקסישע פארטייען. עס זאל אויך פארקומען א פעראייניגונג פון לובאוויטשער רבין מיט דעם בעלזער רבי'ן.

די רעוואלוציע אין פארטוגאל

א בילד פון די גאסען-קאמפע

דערשאסן אן אפיציר — א שפיאן

וועלכער זאל האבען געארבייט מיט דעמקאווסקי'ן

ווארשא, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מען האט ווידער ענטדעקט א פוילישען אפיציר, וואס איז געווען א שפיאן און איז געווען א מיטהעלפער פון אפיציר מאיאר דעמקאווסקי, וועלכער איז געווען א שפיאן פון סאוויעט-רוסלאנד, און דאס געריכט האט איהם פעראורטיילט צום שיסען און מען האט איהם דערשאסען.

די פוילישע צייטונגען ברענגען איינצעלהייטען וועגען דעם ניי ענטדעקטען שפיאן-אפיציר. דאס איז פארוטשניק הומניצקי, דער אפיציר פון דער מאביליזאציע-אבטיילונג ביי דער מיליטערישער הויפט-קאמאנדא אין בריסק. צוזאמען מיט איהם האט מען אויך ארעסטירט דעם רעזערוו-אפיציר רודניצקי.

שוין נעכטען איז פארגעקומען איבער'ן אפיציר הומניצקי דאס פעלד-געריכט אין בריסק.

הומניצקי יאיז פעראורטיילט געווארען צום טויט דורך שיסען, און רודניצקי ווערט איבערגעגעבען דעם ציוויל-געריכט.

אזוי זאגט אמעריקא:

איבעראיאהר וועט אין אייראפא זיין א סך ערגער

ניו-יארק, 2. (ספ. טעל.) א זעהר נידערשלאגענדען איינדרוק האט געמאכט די ערקלערונג פון דער אנגעזעהנסטער „נעשאנעל סיטי באנק", וואס שרייבט, אז דאס קומענדע יאהר 1932 וועט אין אייראפא זיין נאך א ערגערער קריזיס ווי היינטיאהר. די באנק רופט די אייראפעאישע פעלקער, אז זיי זאלען זעהען עפעס טון, ווארום אין געגענפאל דראהט זיי א קאטאסטראפע.

אויסגעזוכטע פארן ווירטשאפטליכען קריזיס

די מלחמה-חובות און דער הובער-מאראטאריום

אויסלענדישע פאהנען

אויף דער געביידע פון דער לייפציגער „הערבסטמעססע"

לאנדאן, 2. (ספ. טעל.) פון ניו-יארק איז מען מודיע, אז דער לעצטער בעריכט פון „ניישאנעל סיטי באנק", וואס איז דא פערעפענטליכט געווארען, האט געמאכט א שטארקען איינדרוק אין די פינאנציעלע קרייזען. דער דאזיגער בעריכט אקצענטירט, אז די ווירטשאפטליכע סיטואציע וועט נישט פערבעסערט ווערען, כל זמן דאס פראבלעם פון די מלחמה-חובות וועט נישט ווערען פולשטענדיג אויפגעקלערט. די מאראטאריום-פויזע מוז דויערן אזוי לאנג, ביז ס'וועט מעגליך ווערען א נייע לעזונג פונ'ם פראבלעם וועגען די מלחמה-חובות און ס'וועט דערפיהרט ווערען צו א דויערהאפטער ווירטשאפטליכער פערבעסערונג. ס'וואלט געווען א צו איבערראשענדער סורפריז, אויב דער הובער-פלאן זאל ברענגען פאזיטיווע רעזולטאטען באלד נאך איין יאהר.

דער נייער וועג

פון דער ענגלישער אויסערן-פאליטיק

לאנדאן, 2. (ספ. טעל.) דער נייער אויסערן מיניסטער לארד רידינג האט ערקלערט, אז ער וועט, אין געגענזאץ צו דער פריהערדיגער פאליטיק פון הענדערסאנ'ען, וועלכער האט ביי יעדער געלעגענהייט געזוכט אינטערנאציאנאלע קאנפערענצען, — אויף אזעלכע וועגען נישט געהען. ענגלאנד וועט יעצט די גאנצע ארבייט ווידמען דער קאנצענטרירטער איננערליכער סאנאציע, און די אלע אינטערנאציאנאלע קאנפערענצען שוואכען נאר אב די ענערגיע פון די ענגלישע מלוכה-מענער צו די אייגענע מלוכה'שע אינטערעסען.

גראף צעפעלין צושעדיגט

בעת א שטארקען שטורם

פערנאמבוקא, 2. (ספ. טעל.) די לופט-שיף „גראף צעפעלין" איז דא נעכטען אנגעקומען 5 א זייגער פארנאכט. בעת זיין פליהען איבער די בראזיליאנישע ברעגען איז אויסגעבראכען א גוואלדיגער שטורם און די לופט-שיף איז בעדייטענד צושעדיגט געווארען.

געשטארבען די פרוי פון אחד-העם

ירושלים, 2. (יט"א טעלעגראפיש) אין חיפה איז געשטארבען די אלמנה נאך אחד העם.

דער קערפער איז געבראכט געווארען קיין תל-אביב, וואו די נפטרת וועט בעגראבען ווערען ביים מאנ'ס קבר.

פערוואונדעט א בעקאנטער יודיש-פראנצ. שריפטשטעלער

פאריז, 2. (יט"א טעלעגראפיש) דער בעקאנטער יודיש-פראנצויזישער שריפטשטעלער פערסעל איז ביי אן אויטא-קאטאסטראפע שווער פערוואונדעט געווארען, און א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

עס וועט נישט זיין קיין שטרייק

פון די שטאטישע בעאמטע אין ווארשא

ווארשא, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי עס ווייזט זיך איצט אויס, וועט קיין שטרייק פון די שטאטישע אנגעשטעלטע נישט זיין, ווייל דער וויצע-אינערן-מיניסטער קארסאק האט אינטערוועניערט אין מאגיסטראט, אז די קליינע בעאמטע זאל מען נישט רעדוצירען די פענסיעס אויף 15 פראצענט.

א חוץ דעם האט דער מאגיסטראט אנגעהויבען אויסצוצאהלען די פענסיעס.

אלזא, זעהט מען נישט פאר, אז דער שטרייק זאל אויסברעכען.

בורוט אין ווארשא

ווערט טייערער

ווארשא, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) פון מארגען אן ווערט טייערער ברויט מיט 2 גראשען אויפ'ן קילא.

וואס איז מיט'ן „נאוטילוס"?

שוין דריי טעג נישטא פון איהם קיין ידיעות

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.) דא האט ארויסגערופען די גרעסטע בעאונרוהיגונג דער פאקט, וואס שוין 3 טעג איז נישטא קיין שום ידיעה פון דעם אונטערוואסער-שיף „נאוטילוס", וועלכער געפינט זיך איצט אונטער דעם פאלאר אייז.

אלע בעמיהונגען צו שטעלען זיך מיט די מיטגליעדער פון דער עקספעדיציע דורך ראדיא-פערבינדונג האבען נישט געבראכט קיין שום רעזולטאט. מען האט מורא, אז קאפיטאן ווילקינס מיט זיין גאנצער מאנשאפט זענען אומגעקומען אין די טיפענישען פון ים.

א יוד דערשיסט א יודען

ווארשא, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) פון מעזריטש מעלדעט מען וועגען א שרעקליכען מארד, וואס איז דארט פארגעקומען.

אויפ'ן שטאט-מארק איז אנגעקומען דער אויטאבוס, וואס געהט קיין ביאלא. אין אויטאבוס איז איינגעשטיגען א געוויסער ישראל ראזענוואלד. דער אייגענטימער פון אויטאבוס, מיט'ן נאמען אשוסט, איז צוגעגאנגען צו איהם און געהייסען בעצאהלען פאר'ן בילעט, ראזענוואלד אבער האט נישט געוואלט בעצאהלען, ערקלערענדיג, אז ער פאהרט שטענדיג בחנם. ווען אשוסט האט פערלאנגט פון איהם ווייטער בעצאהלט, האט ראזענוואלד געכאפט א פלאש און דערלאנגט דעם אויטאבוס-אייגענטימער איבערן קאפ. אשוסט האט דאמאלס ארויסגענומען א רעוואלווער און אויסגעשאסען צוויי מאל צו ראזענוואלד'ן און איהם געטראפען אין קאפ און אין בויך. ראזענוואלד האט נאר בעוויזען אפצולויפען א פאר טריט און ער איז געפאלען טויט אויף דער ערד.

דער שיסער איז גלייך אליין אוועק אין דער פאליציי און איבערגעגעבען דעם גאנצען פאקט. די פאליציי האט איהם ארעסטירט.

אין שטאט האט די דאזיגע מערדערישע געשיכטע ארויסגערופען א שווערען איינדרוק.

פערלוירען דעם צוטרוי

א „פריילעכע“ בשורה האט אונז אנגעזאגט דער ביולעטין פון אינסטיטוט צו פארשען די ווירטשאפטליכע קאניונקטור, וועלכע קאנסטאטירט, אז דעם גרעסטען איינפלוס אויף דער ווירטשאפט־ליכער לאגע אין לאנד האבען איצט נישט קיין ווירטשאפטליכע מאמענטען, נאר פסיכישע — מען האט פערלוירען דעם צוטרוי. דאס איז צו זעהן דערפון, וואס מען ציהט ארויס כסדר די אפשפארונגען פון די בענק און מען ציהט אויך ארויס פון לאנד די אויסלענדישע קאפיטאלען.

ביי דעם איצטיגען פסיכישען צושטאנד פון דער בעפעלקערונג און ביי דער נייגונג צו פאניק, ווערט געזאגט אין ביולעטין, קען אין די נאהענט־סטע חדשים נישט נאר נישט זיין קיין רייד וועגען א פערבעסערונג פון דער לאגע, נאר פונקט פערקעהרט — מען דארף זיך רעכענען מיט דער מעגליכקייט, אז די פינאנציעלע לאגע וועט נאך מעהר פערשארפט ווערען און די פראדוקציע וועט ווייטער בעגרעניצט ווערען. ווען אבער עס זאל זיך איינגעבען צוריקצושטעלען דעם צוטרוי בנוגע די איינערליכע פאליטישע און ווירטשאפטליכע בעציהונגען, וואס דארפען זיך איינשטעלען, דעמאלט וואלטען אווטאמאטיש זיך געשאפען בעדינגונגען פאר א בעסערער קאניונקטור און דאן וואלטען אויך זיך ווידער בעוויזען אין פערקעהר די קאפיטאלען, וואס זענען אויסגעטוישט געווארען אויף אויסלענדישער וואלוטע און די קאפיטאלען, וואס זענען ארויסגעפיהרט געווארען קיין אויסלאנד.

דאס זעלבע לידעל, וואס אונזערע אפיציעלע קרייזען, זינגען אויך די ברינינג־מיניסטארען אין דייטשלאנד מיט דעם צוגאב, אז פאר אן איבער־קעהרעניש האבען זיי קיין מורא נישט. קוילען־וואפער און באמבעס האבען זיי צוגעגרייט וואס מעהר.

דורכאויס מיט קוילען און באמבעס קען מען דאך אבער אויך נישט אויסקומען, — האט עס דאך בעוויזען דער ביישפיל פון צארישען רוסלאנד, למשל. וואס־זשע פארט רעכענען מאכטהאבער צו טון, כדי צו פערהיטען פון דער קאטאסטראפע, וואס ווערט וואס ווייטער אלץ נעהענטער און נעהענטער?

איז געווען א צייט, ווען מ׳האט געווארפען דעם לאזונג צו העכערען דירה־געלד און פון דעם אזוי־ארום געשאפענעם פאנד בויען הייזער, כדי צו בעשעפטיגען די ארבייטסלאזע. איז אבער די אביעקטיווע לאגע געווען אזא, אז אפילו אונ־זערע מיניסטארען האבען געמוזט אנערקענען די אונמעגליכקייט אין דעם מאמענט ארויפצולייגען אויף דער בעפעלקערונג נייע לאסטען. קיין אנדערע פאנדען אבער אויף בוי־צוועקען האט די רעגירונג אויך נישט בעקומען. באכמעהר, אלע עפענטליכע ארבייטען אויף די שאסען, ביים דורכפיהרען קא־נאליזאציע, בויען בריקען אאז״וו זענען אפגעשטעלט געווארען. צו דער גרויסער ארבייטסלאזיגקייט זע־נען צוגעקומען צענדליגער טויזענטער נייע ווי אויף דער זומער־צייט, דער שניטצייט. זאל זיך נאר אנהויבען דער ווינטער, דאן קען נאך חלילה די ארבייטסלאזיגקייט א סך מעהר שטייגען. ביי די, וואס ארבייטען שוין יא, האט מען בעדייטענד גע־שניטען די געהאלטען אדער די צאל ארבייטס־טעג. איצט ווערט ווידער פראיעקטירט אין א גאנצע רייה אונטערנעהמונגען צו קירצען די ארבייטס־צייט, כדי צו בעשעפטיגען וואס מעהר ארבייטס לאזע.

ווען מיר ווילען א טראכט טון, אז אפילו אן ארבייטער און אנגעשטעלטער אין פוילען, וואס ארבייט שוין 6 טעג אין וואך, פערדינט אויף קוים־קוים אויף ברויט מיט וואסער, קענען מיר זיך שוין פארשטעלען, ווי גוט עס לעבט זיך און עס וועט זיך לעבען די, וועלכע וועלען געצוואונגען זיין צו ארבייטען בלויז 2—3 טעג אין וואך, אדער 3—4 שעה אין טאג. פון וואנען וועלען זיי נעמען נישט נאר אויף צו צאהלען דירה־געלד, נאר אפילו אויף א שטיקעל טרוקען ברויט צום זאט, אויף א ביסעל קויהלען אין די פרעסט אאז״וו? ס׳איז פאר אלעמען קלאהר, אז כדי כאטש טייל וויינ צו לינדערען די שרעקליכע נויט, וואלט די רעגירונג געדארפט ארויסגעבען א געזעץ, לויט וועלכען די גאנצע און האלבע ארבייטסלאזע ווערען, ביז די צייט וועט זיך פערבעסערען, אינגאנצען בעפרייט פון צאהלען דירה־געלד. פאר די איבעריגע, פאר די אלע, וואס פערדינען אונטערן עקזיס־טענץ־מינימום, ווערט דאס דירה־געלד אראפגערעכנט ווייניגסטענס אויף 25 פראצענט, ד״ה אויף אזוי פיל, וויפיל עס האט אין דורכשניט אויסגעמאכט די געהאלט־רעדוקציע ביי די מלוכה־בעאמטע (אין מאנכע פריוואטע אונטערנעהמונגען א סך מעהר). דאס וואלט כאטש אין א קליינער מאס געהויבען די קויפקראפט פון דער בעפעלקערונג און במילא וואלט די אינדוסטריע און האנדעל דער־פון געוואונען.

די נויטווענדיגקייט פון אויבענדערמאנטען שריט איז, קלאהר פאר אלעמען. צי איז עס אבער אויך קלאהר פאר די מאסגעביגע עלעמענטען?

ו. ט.

די טראגעדיע פון האלובקא׳ן

וואקסט אויס צו דער טראגעדיע פון פוילען

שטימען פון דער פוילישער פרעסע

די טראגעדיע פון טרוסקאוויעץ שטעהט ווייטער אין צענטער פון דער פוילישער אויפמערקזאמקייט אין פוילען, קיינער וועט נישט פרובען גערעכטפערטיגען די מערדער, אבער מודה מוז מען זיין, אז די שאסען, וואס זענען אפגעגעבען געווארען אויף האלובקא׳ן ווארפען א העליש ליכט אויף די פערפלאנטערטע און דראהענדע פערהעלטענישען, וואס הערשען אויף די ראנד־געביטען פון פוילען.

די פראפעסיאנעלע הערצער פון דער פוילישער פרעסע, ווי דער „א. קוריער צארז.“ נוצען אויס די געלעגענהייט פון מאד צופיהרען א נייע העצע אין אלע מעגליכע ריכטונגען — געגען די אוקראינער, געגען די דייטשען א. א. וו. דאס בלאט זעהט די צענטראלע פון די געשעהענישען אין מזרח־גליציען אין דייטשלאנד און שרייבט:

„עס געהט זיי אין שטערען פאר יעדען פרייז די סטאביליזאציע פון אונזערע אינערליכע פערהעלטענישען עס געהט אין ארויסרופען און אייננ־האלטען דעם מצב פון אויפבויז צווישען אונזערע מינדערהייטען, כדי דערנאך דעם מצב אויסנוצען אויפ׳ן אינטערנאציאנאלען געביט. און דא בעמערקען מיר אן ערשיינונג, אויף וועלכע מיר האבען שוין פון לאנג געמאכט אויפמערקזאם. די דייטשען האבען זיך בעוונדערס פערנומען מיט׳ן גורל פון אונזערע אוקראינער, און מיר זעהען, אז וויפיל מאל די דייטשען הויבען אויף, צי אין גענף, צי בכלל אויף דער אינטערנאציאנאלער ארענע, אן אפענזיווע געגען פוילען, אין דער זעלבער צייט ווערט שטארקער די סעפאראציע־בעווע־גונג צווישען די אוקראינער אין פוילען“.

פערבינדענדיג דעם מארד פון האלובקא׳ן מיט דעם מינדערהייטען־קאנגרעס, וואס איז נאר וואס אפגעהאלטען געווארען אין גענף, שרייבט די צייטונג:

„עמיצער האט זיך בעמיהט וועגען א הילכיגען אקאמפאנימענט צום דייטשען קאנצערט אין גענף“.

אויך די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא“ שטעלט אין צוזאמענהאנג דעם גענפער קאנגרעס מיט דער רציחה פון טרוסקאוויעץ און בעשולדיגט די מינדערהייטען, אז דער מארד —

„האט נישט ארויסגערופען צווישען די פערזאמעלטע קיין פערדאמונג אין דער מאס, ווי אקטען פון סאבאטאזש און מארדטאטען, פערדינען, דאס בעווייזט וואסערע געפיהלען עס האבען דער גרעסטער טייל פון די פערזאמעלטע אין גענף מינדערהייטען־פארשטעהער און וואסער ווערט עס האבען פאר דער דאזיגער פערזאמלונג פראגען פון מאראל אין פאליטישען לעבען, ווי אויך דער פרינציפ פון לאיאלקייט פון די מינדערהייטען לגבי דער מלוכה, אין וועלכער זיי לעבען“.

אויך דאס ענדעקישע בלאט האלט, אז דער קאנגרעס פון די מינדערהייטען איז נאר א געוועקצייג אין די הענד פון די מלוכות, וועלכע ווילען ברענגען צו טעריטאריאלע ענדערונגען און ארויסרופען אונרוהע און צעשטערונג אין אייראפע.

פון די שטימען, וועלכע האבען זיך אפגערופען אויפ׳ן טרוסקאווצער מארד טיילט זיך אויס מיט איהר איינדרינגליכקייט און טיפער אויפפא־סונג די שטים פון געוו. מיניסטער און פיהרער פון דער פארטיי „וויזוואלעניע“ סטאנ. טוגוט. ער שרייבט אין „ראבאטניק“.

„אפילו אין דער היינטיגער עפאכע פון נאך־מלחמה׳דיגער פערווילדונג פון טרעטען די רעכט פון מענש און פון פערניכטען אידעאלען איז פאר־האן עפעס אפשטויסענד בארבארישעס אין אט דעם אויף קאלט אויסגעפיהרטען מארד. פונקט ווי עס וואלטען אויפגעשטאנען פון קבר זכרונות פון די מורא׳דיגע שחיטות פון דער צייט פון די קאזאצקע מלחמות, ווען אונשולדיגע האט מען געשאכטען צוגלייך מיט שולדיגע. אבער די קאזאצקע מלחמות זענען געווען אן אריינפיהר צום פאלען פון פוילען און אויך פאר׳ן אוקראינישען פאלק זענען זיי געווארען א ביטערע פרוכט.

אויפ׳ן דאזיגען פאן וואקסט אויס די מרא־געדיע פון האלובקא׳ן צו א טראגעדיע פון פויל־שען פאלק. עס וואלט געווען א פערברעכען נישט קיין קלענערעס, ווי דאס פערברעכען פון טרוס־קאוויעץ צו בעשולדיגען און צוציהען צו פער־אנטווארטליכקייט פאר דעם, וואס איז געשעהען, דאס אוקראינישע פאלק. נישט קוקענדיג אויף אלעמדינג, מוז געפינען ווערען א וועג צו א פריד־ליכען צוזאמענלעבען פון ביידע פעלקער, אויב שוין מיר מוזען, געשמידט דורך דער פערגאנגענהייט, לעבען צוזאמען אויף איין ערד. אבער די גע־שפענסטען פון פערברעכען, ווער עס זאל דאס נישט האבען בעגאנגען, וועלען אויפ׳ן דאזיגען וועג נישט זיין קיין גוטע פיהרער“.

דער גראנדיעזער פאלאץ פון די סאוויעטען

וואס וועט אויפגעבויט ווערען אין מאסקווע

ווי בעקאנט, האבען די באלשעוויקעס בע־שלאסען אויפצובויען אין מאסקווע א גראנדיעזען „פאלאץ פון די סאוויעטען“. דער פאלאץ וועט געבויט ווערען אויף דעם ארט, וואו עס געפינט זיך איצט די קאטעדרע פון קריסטוס דעם דערלע־זער, וואס דאס איז איינע פון די גרעסטע פרא־וואסלאוונע קירכעס אין דער וועלט (די קאטעדרע איז געבויט געווארען צום אנדענק פון נצחון איבער נאפאלעאנען און די ארבייטען האבען גע־דויערט זעכציג יאהר) אלזא אויפ׳ן ארט פון דער פראוואסלאווער קאטעדרע ווילען די באלשעוויקעס אויפבויען עפעס אזעלכעס, וואס די וועלט האט נאך לויט דער גראנדיעזקייט נישט געזעהן. עס איז דעריבער אויסגעשריבען געווארען א קאנקורס פון פראיעקטען פון דעם פאלאץ מיט דרייצעהן פרעמיעס אויף גרויסע סומען פאר די בעסטע פראיעקטען. אין מאסקווע האט זיך איצט געעפענט א קאנקורס פון די פראיעקטען. דער קאנקורס איז נאך נישט געענדיגט, אזוי, אז עס וועלען מסתם איינפליסען נאך פיל אנדערע פראיעקטען.

די אויפגאבע, וואס איז געשטעלט געווארען די ארכיטעקטארען, איז אן אויסער־געוועהנליך שווערע. די געביידע דארף זיין אונגעהויער גרויס און איינגעהמען ביז דרייסיג טויזענט מענשען, בלויז דער צענטראלער זאל דארף האבען פלאץ פאר פופצעהן טויזענד מאן.

צווישען די פראיעקטען, וואס זענען דער־ווייל צונעשטעלט געווארען, איז דער גרעסטער טייל נישט בעפרידיגענד. דער פראיעקט פון ארכי־טעקטאר פרידמאן גיט דער געביידע די פארם פון א גיגאנטישען דיריזשאבל. א גרופע לענינגראדער אינזשעניערען האבען צוגעשטעלט א פראיעקט, לויט וועלכען די געביידע וועט האבען די פארם פון א ריזיגען קוב, וואס דאס סימבאליזירט די מעכטיגקייט פון פראלעטאריאט אלס קלאס.

דער פלאץ ארום דעם פאלאץ דארף זיין זעהר גרויס, ערשטענס, כדי אפצוהיטען די געהע־ריגע פערספעקטיוו און צווייטענס, ווייל דאס ארט דארף זיין דער זאמעלפונקט פאר פערשידענע ריי גראנדיעזע דעמאנסטראציעס. דאס שאפט אויך גרויסע שוועריגקייטען פאר די ארכיטעקטארען.

איינע פון די שווערסטע אויפגאבען שטעלט מיט זיך פאר די נויטווענדיגקייט צו געבען דעם הויפט־זאל די נויטיגע „צאהל“ ארויסגענג. די צוגע־שטעלטע פראיעקטען פרובען לעזען דאס דאזיגע טראבלעם אויף פערשידענע אופנים.

נישט ווייניגער שווער איז די פראגע וועגען דער אקוסטיק. ביי די בעסטע אקוסטישע בעדינ־גונגען איז די קראפט פון דער מענשליכער שטים נישט גענוגענד אין א זאל, וואס נעהמט אריין פון דריי ביז פיר טויזענד מענשען. פאר א זאל פון פופצעהן טויזענד מענשען זענען נויטיג גאר ספעצ־יעלע אקוסטישע איינריכטונגען. די צוגעשטעלטע פראיעקטען זעהען פאראויס פערשידענע איינריכטונ־גען, כדי צו שטארקען אונגעהויער די מענשליכע שטימע.

* * *

סאפיא (יט״א) דאס גרויסע בולגארישע בלאט „טיר“, וואס ווייזט ארויס פון צייט צו צייט בולטע אנטיסעמיטישע טענדענצען, פערעפענטליכט אן ארטיקעל פון דעם פיהרער פון דער אנטיסעמי־טישער מיליטערישער ארגאניזאציע מוסעוויטש־בא־ריקאוו וועגען דער אין סאוויעטען־רוסלאנד גע־פלאנטער דעמאלירונג פון דער גרויסער מאסקווער יעזוס צערקווע. מוסעוויטש־באריקאוו שרייבט, אז דאס געשעהט לויט א בעפעהל פון „יודישען כהן גדול“ וועמעס ווערקצייג עס איז דער פיהרער פון די „בעזבאזשניקעס“ בעוועגונג אין סאוויעטען־פער־באנד יאראסלאווסקי (גאבעלמאן). מוסעוויטש בע־קלאגט זיך גלייכצייטיג אויף דער גלייכגילטיגקייט פון דער אייראפעאישער פרעסע, וועלכע מאכט גארנישט קיין ווערטען פון דער ידיעה, בעת די זעלבע פרעסע האט געמאכט אן אייראפעאישע אנגעלעגענהייט פון אן אונבעדייטענדען צווישענ־פאל אין סאלאניקי, וואו עס זענען צושטערט גע־ווארען צוויי יודישע באראקען.

א סאציאליסטיש מוסטער־שטעטעל

ווערט געבויט אין בירא־בידזשאן

מאסקווע. (יט״א) לויט דעם פלאן און אונטער דעם אויפזיכט פון דעם יודיש־אמעריקאנישען פראפעסאר טשארלז קונץ איז מען צוגעטרעטען צו בויען אין בירא־בידזשאן א סאציאליסטיש מוסטער־שטעטעל“ מיט׳ן נאמען „איקר“. דאס שטעטעל ווערט געבויט דורך יודישע ארבייטער פון ארגענטינע, אורוגוואי און דייטשלאנד, און דער גרעסטער טייל אמאליגע רוסישע בירגער, וואס האבען מיט יאהרען צוריק אויסגעוואנדערט מעבר לים און האבען זיך איצט צוריקגעקעהרט קיין רוסלאנד.

דאס שטעטעל זאל מיט זיך פארשטעלען אן אגרא־אינדוסטריעלען קאמבינאט, אין וועלכען עס וועלען בעשעפטיגט זיין פון פינף ביז זעקס טויזענד מענשען. לויט דעם פלאן דארף דאס שטעטעל בעשטעהען פון 25 הייזער צו 100 צימערען אין יעדען הויז. די צימערען זענען בעשטימט נאר צום שלאפען. דאס איבריגע לעבען פון די איינ־וואוינער וועט זיין איינגעארדענט אויף קאמונאלע יסודות: די קיכען, רעסטאראנען, קלובען, קינ־דער־היימען און אלע אנדערע קאמונאלע געביידעס וועלען זיין אלגעמיינע פאר אלע איינוואוינער פון שטעטעל.

לויט׳ן פלאן וועט דאס שטעטעל זיין איינגע־ארדענט מיט אלע מאדערנע איינריכטונגען: וואס־סער־לייטונג, עלעקטרישע בעלייכטונג, טעלעפאן, ראדיא א. א. וו.

אין שטעטעל ווערט געפלאנט אויסצובויען א קאנסערווען־פאבריק אויף 1500 ארבייטער, א שלאסעריי פאר 50 ארבייטער, א מעבעל־פאבריק, א בוי־פאבריק א. א. וו.

לויט׳ן פלאן זאל ביז׳ן סוף פון היינטיגען יאהר אויסגעבויט ווערען 10 פראצ. און אין 1933 — די איבעריגע 50 פראצ.

די מלוכה האט דערווייל אסיגנירט אויף דער בויאונג 1 מיליאן רובעל. דער אמעריקאנער „איקר“ שטיצט מיט מאשינען. די בויאונג פון שטעטעל שטויסט זיך שוין אן אן א שארפען מאנגעל אין ארבייטס־הענד. עס פעהלען אויך די נויטיגע מא־שינען, מען קען דעריבער נישט וויסען, ווען דער פלאן וועט אויסגעפיהרט ווערען.

צוריקרייזע פון מ. מ. אוסישקין קיין ארץ ישראל

בערלין (יט״א) דער גענעראל־דירעקטאר פון קרן־קימת לישראל ה׳ מ. מ. אוסישקין האט שוין פערלאזען דעם באד קיסינגען, וואו ער האט צוזא־מען מיט זיין פרוי פערבראכט דעם זומער, און איז אפגעפאהרען קיין טריעסט, פון וואנען ער שיפט זיך אפ קיין ארץ־ישראל.

אין צוזאמענהאנג מיט דער רעגירונגס־ענדע־רונג אין ענגלאנד האט ה׳ מ. מ. אסישקין אין א געשפרעך מיט זשורנאליסטען אויסגעדריקט די האפנונג אויף א גינסטיגערע א״י־פאליטיק אין דער צוקונפט.

Dr. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 142־13
צמפפאנגס־שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאג און יו״ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל.

די קאָלאָניאַל-אויסשטעלונג אין פּאַריז

פּאַוויליאָנען פון פּאַלעסטינא, דענעמאַרק און פּאָרטוגאַל

איך דערנעהנטער זיך צום פּאַלעסטינער פּאַוויליאָן. שוין פון דערווייטען בּעמערק איך אַ גרויסע, בּולטע אותיות פון די אויפשריפטען: „ארץ ישראל" אין דריי שפּראַכען: העבּרעאיש, ענגליש און אראַבּיש. דער פּאַוויליאָן איז נישט גרויס. אויסענליך האָט ער די פאָרם פון רחל׳ס קבר, דער מאַטעריאַל אינעווייניג איז זעהר בּעשיידען. אַ גאַנצע רייה סטאַטיסטיש מאַטעריאַל בּעקענט אייך מיט די פערשידענע פאַזען פון דער ענטוויקלונג פון לאַנד און פון דער ערפאָלגרייכער טעטיגקייט פון קרן היסוד און פון קרן קימת. אַ רייה בּילדער שטעלען אייך פאָר די שענסטע געגענדען פון לאַנד, אויף די ווענד זענען אויסגעהאַנגען פאָרטרעטען פון אינטערעסאַנטע ארץ ישראל-טיפּען, יודען און אַראַבּער. איהר זעהט דאָ די פערשידענע תבואות און פרוכטען, וואָס וואַקסען אין ארץ-ישראל אנהויבּענדיג פון ארץ-ישראל פּאַוויליאָן ציהט זיך אַ לאַנגע קייט פון פּאַלעסטינער קיאָסקען אין וועלכע שיינע, אָריגינעלע טיפּען פון ארץ-ישראל-יודען פערקויפען אייך די „תוצרות הארץ" די פּעראיבּערטערסירונג פון פּובּליקום, סיי יודען סיי קריסטען בּנוגע צו דער פּאַלעסטינא-אויסשטעלונג איז גרויס. דעריבּער איז אויך די בּעוועגונג דאָ זעהר שטאַרק.

אָט גייט איהר פערבּיי אַ קיאָסק, אין וועלכען עס געפינען זיך די בּעריהמטע בצלאל-אויסאַרבּייטונגען. אַבּיסעל ווייטער טיילט מען אומזיסט פּראָדוקטען פון דער ארץ-ישראל פּאַבּריקאַציע: שאָקאָלאַד און אַנדערע זיסיגקייטען, און מען דעגאַסטירט אייך גלייכצייטיג ווי די ווערען געמאַכט. אין אַ אַנדערען קיאָסק פערקויפט מען מעבּעל פון די בּעסטע לבנון-האָלץ. אויף לאַנגע הילצערנע טישען זענען אויסגעשטעלט גרויסע סלאַיען מיט לימאָנאַדע, וועלכע איז געמאַכט פון ארץ-ישראל-ציטרינען. דער עולם ערקוויקט זיך מיט דעם קאַלטען ,געשמאַקען געטראַנק, און אַ שיינעם גאָרטען געפינט זיך אַ ארץ-ישראל רעסטאָראַן. בּיי דעם איינגאַנג איז אויסגעהאָנגען אַ טאָוועל מיט׳ן אויפשריפט „כשר". אַ סך פון אונזערע אחינו בני ישראל זיצען דאָ בּיי טישלעך און עסען די פּאַלעסטינער מאכלים, אָט איז אַ קיאָסק אין וועלכען מען פערקויפט קליינגקייטען פון קופּער און מעש, אויף דער ערד זיצט אַ תימנער יוד, אָנגעטון גאָר אין אַ העמד און ווייסע אונטערהויזען וועלכע זענען נישט איבּערגענס זויבּער, און גראַווירט אויס אויפשריפטען צום אָנדענקען פון דער אויסשטעלונג. אין אַנ׳אַנדער אָרט שטעהט אַ יונגער בּרייט פּלייציגער בּחור בּיי אַ מאַשין, וועלכע איז פון אונטען בּעהייצט, און בּאַקט אַזויגערופענע „גאָפרס" — אַ מין פלעציל, וועלכער ווערט נאָכ׳ן אָפּבּאַקען בּעשאָטען מיט צוקער און שמעקט זעהר גוט. אַ טייל פון די בּעזוכער, בּעזונדערס יודען איז אין אַ בּעגייסטערטער שטימונג, אויף יעדען שריט און טריט הערט מען דאָ דעם קלאַנג פון דער העבּרעאישער שפּראַך.

(איינדרוקען פון א בעזוך)

אין פּאַוויליאָן פון דענעמאַרק זענען אויסגעשטעלט די עקספּאָנאַטען פון דער קאָלאָניע „גרענלאַנד", ווען איהר גייט אַריין אין פּאַוויליאָן, דערזעהט איהר אַ העריליך בּילד. אויף אַ גרויסען אייזשטח געפינען זיך די הייזער פון די עסקימאָסען. אַלע — מענער, פרויען, קינדער — זענען אָנגעטון אין לאַנגע פּעלצען. אויף די פיס טראָגען זיי פּוטערנע שטיוועל, און אויף די קעפּ פּעלצענע היטלען. בּיי דעם גרעסטען טייל פון זיי איז כמעט דער גאַנצער פּנים איינגעהילט אין אַ פּוטערנעם קראַגען אַזוי, אַז נאָר דער שפּיץ נאָז שטעקט אַרויס. איהר זעהט דאָ הינט איינגעשפּאַנט אין שליטעלעך, מיט וועלכע די עסקימאָסען פאָהרען אַרום. אַז איהר קוקט זיך גוט צו ווייזט זיך אַרויס דאָס די עסקימאָסען זענען קינסטליך געמאַכטע וואַקסענע ליאַלקעס. איהר האָט די געלעגענהייט זיך צו בּעקענען מיט׳ן פּרימיטיווען אָרט לעבּען פון די עסקימאָסען. איהר בּעוואונדערט זייערע פון אייז געמאַכטע נידעריגע הייזער און די הויז-מכשירים וועלכע זענען זעהר פּרימיטיוו. אונצעהליגע בּילדער און דיאַגראַמען שטעלען פאָר פערשידענע מאָמענטען פון לעבּען פון די אייגנוואוינער פון דעם אינזעל. איהר זעהט דאָ אָריגינעלע האָלצערנע שיפלעך, אין וועלכע די עסקימאָסען לאָזען זיך אין ים אַרויס. פיש צו כאַפּען. אַבּיסעל ווייטער אויף אַ אייזבּאַרג זעהט איהר אַ ווייסען בּער, מיט וועלכען די איינוואוינער קומט אויס צו קעמפען. דער לעבּען איז דאָרט שווער, איבּערהויפּט אין משך פון די לאַנגע פּאָלאַרנעכט, עס איז דעריבּער קיין וואונדער נישט, דאָס עס זענען פערבּליבּען אויף דער געוואַלדיג גרויסער אינזעל נאָר אַנ׳ערך פופצעהן טויזענד נפשות, פון די איינגעבּוירענע עסקימאָסען. די דענישע רעגירונג האָט אַ סך אויפגעטון דאָס קליינע הייפעלע מענשען, ס׳לעבּען צו ערלייכטערען, זענען אויסגעבּויט געוואָרען פאַר זיי שפּיטעלער, עס זענען געגרינדעט געוואָרען שולען פאַר די קליינע קינדער.

שיין און רייך אויסגעשטאַטעט זענען די צוויי פּאָרטוגעזישע פּאַוויליאָנען, וועלכע ענטהאַלטען פיל עקספּאָנאַטען פון די אונצייליגע פּאָרטוגעזישע קאָלאָניעס. די רעגירונג פון פּאָרטוגאַל איז זעהר שטאָלץ דערמיט, וואָס שוין אין פופצעהנטען און זעכצעהנטען יאָהרהונדערט האָבּען איהרע אונטערטאַנען געמאַכט די ערשטע גרויסע ים-רייזעס און פערנומען אַ גאַנצע רייה טעריטאָריעס. איך שטודיר זיך אַ גרויסע וואַנד-מאַפּע אויף וועלכער עס זענען אָנגעצייכענט די וועלט-בּעריהמטע רייזעס פון די פּאָרטוגעזער: אין יאָהר 1498 האָט וואַסקאָ דע גאַמאַ געמאַכט אַ רייזע פון פּאָרטוגאַל קיין דרום-אינדיען; פּעדראָ אַלוואַרעס קאַבּראַל אין יאָהר 1,500 — קיין בּראַזיליען און אינדיען; פּערנאַנדאָ דע מאַגאַלהאַעס אין יאָהר 1520 — צו די פיליפּינען-אינזלען. פּעדראָ פּערנאַנדעס דע קוועיראַס אין 1606— אַ רייזע אַרום דער וועלט, אַרויספאָהרענדיג פון מערבּ-בּרעג פון צפון-אַמעריקא און צוריקקומענדיג קיין דרום-אַמעריקע און ענדליך דוד מעלגועאירא אין יאָהר 1660 קיין יאַפּאַן, פאָהרענדיג דורכ׳ן אַטלאַנטיק, צפון־ים, לענגאויס סיבּיר און פערבּיי קאָרעאַ און קאַמטשאַטקאַ.

יעקב נאַמיאַט.

אִיצט איז די צייט פון גרויסע יאַגדען

דאָס בּילד שטעלט פאָר דעם אַרויספאָהר פון ענגלישע אַריסטאָקראַטען אויף דער יאַגד.

דייטשע שטאָדט-ראַטען וואַרפען אָפּ שחיטה-פערבּאָט-פּראָיעקטען

בּערלין (יט״א) אין דעם שטעדטעל בּילעפעלד האָט דער שטאָדט-ראַט אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאַג פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען וועגען איינפיהרען אַ שחיטה-פערבּאָט. אַנ׳עהנליכער פאָרשלאַג איז אויך אָפּגעוואָרפען געוואָרען אין דעם שטעדטעל ווירטהיים (בּאַדען).

רעפעראַט „העבר. און יודיש" אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלען אָריענטאַליסטען קאָנגרעס

אַמסטערדאַם (יט״א) אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלען אָריענטאַליסטען-קאָנגרעס, וואָס וועט ה. ח. פּאָרקומען אין ליידען (האָלאַנד), וועט דער לעקטאָר פון יודיש אויף דער האַמבּורגער אוניווערזיטעט ד״ר שלמה בּירנבּוים האַלטען אַ רעפעראַט א.ד.ט. „העבּרעאיש און יודיש".

10-יעהריגער גרינדונגס-יוּבּילעאום פון נהלל

ירושלים (יט״א) די טעג האָט די יודישע קאָלאָניע נהלל געפייערט איהר 10-יעהריגען עקזיסטענץ-יובּילעאום. נהלל איז, ווי בּעקאַנט, די ערשטע יודישע אַרבּייטער-זידלונג אין עמק-יזרעאל. לכבוד דעם יובּילעאום איז פאָרגעקומען אַ גרויסע פייערונג, אויף וועלכער עס האָט, צוו. אַנד. געהאַלטען אַ בּעגריסונגס-רעדע ה׳ בּן-גוריון. בּעגריסונגס-דעפּעשען האָבּען צוגעשיקט די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ, דער קרן היסוד, קרן קימת, הבימה, די צענטראַל-בּאַנק פון די קאָאָפּעראַטיווע אינסטיטוציעס א. אנד.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 90-216
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בּעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוועבד.
בּעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

שייטלען מיט פּאַריזער שרינדען
ווי אויך פּערטענע שייטלען
ווערען עקסקלוסיוו און רעעל אויסגעאַרבּייט
צו בּיליגע פרייזען
בּיי פרוי ב. פּערושצקאַ, קאַמיעננאַ 5
2-טער הויף, לינקס 2-טער שטאָק.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ראַטיוועדיגע ערצטליכע הילף איז אַלע פּלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט בּייטאָג און בּיינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

ווער
ווייל עפּעס קויפען,
ווייל עפּעס פערקויפען,
זוכט אַנ׳אַרבּייטער,
זוכט אַנ׳אַנגעשטעלטען,
זוכט אַרבּייט,
ווייל אָפּגעבּען אַ וואוינונג,
זוכט אַ וואוינונג,
זוכט אַ לעהרער, אַ מלמד,
זוכט לעקציעס,
ס׳האָט עפּעס פערלוירען,
ס׳האָט עפּעס געפונען,
ס׳וויל טון אַ שדוך —
אַלע
אַנאָנסירעז זיך נאָר
אין דער פאַקטיש פערשפּרייטסטער און פּאָפּולער-סטער יודישער צייטונג אין לאָדז און דער פּראָווינץ
„נייער פאָלקסבלאַט"
וואו די אַנאָנסעז האָבּען דעם שנעלסטען און געזיכערטסטען ערפאָלג!
צוליב דעם אלגעמיין-הערשענדען קריזיס פיהרט איין דער „נייער פאָלקסבלאַט" אַ ספּעציעלע רובּריק
קליינע אַנאָנסען
בּיז 15 ווערטער צום פּרייז 1 זל.
קליינע אַנאָנסען ווערען שוין אָנגענומען.

רעכט און לעבען

יורידישער עצה-געבער פון „נייעם פאלקסבלאט"

וואס דארף מען טון, ווען מען פערלירט א מיליטערישען דאקומענט

אויב מען רעדט וועגען מיליטערישע דאקומענטען, האבען מיר אין זינען: א רעגיסטראציע-בע־שטעטיגונגען, אז מ'איז אריינגעטראגען געווארען אין די פאבאר-רשימות, 2) קוואליפיקאציע-בעשיי־ניגונג, אז מען איז צוגעטיילט געווא־ען דורך די פא־באר-קאמיסיעס צו איינער פון די קאטעגאריעס „א", „בע", „צע", 3) מיליטערישע ביכלעך און 4) מאביליזאציע-קארטען.

דאס ארויסבעקומען א דובליקאט פון יעדען פון די אויסגערעכנטע דאקומענטען פאדערט א בעזונ־דער'ע פראצעדור.

אין דער דאזיגער באטיץ ווילען מיר מאקע געבען א גענוי' אויפקלערונג, ווי אזוי צו האנדלען אין פאל, ווען מען פערלירט איינעם פון די אויבענ־אויסגערעכנטע דאקומענטען.

רעגיסטראציע-בעשטעטיגונגען

ווער ס'פערלירט א בעשטעטיגונג אז ר'איז א־ריינגעטראגען געווארען אין די פאבאר-רשימות דארף גאר נישט מעהר טון, ווי נאר דער־לאנגען א שריפטליכע בקשה אז מען זאל איהם ארויסגעבען א דובליקאט פון פערלוירענעם דאקו־מענט.

די בקשה דארף דערלאנגט ווערען אין דעם אמט, וואו דער בעטרעפענדער פאבאר-פליכטיגע פערזאן האט זיך רעגיסטרירט.

קאמפליצירטער זענען שוין די פארמאליטע־טען, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א דובליקאט פון א פערלוירענעם דאקומענט, אז מ'איז פעררעכענט געווארען צו דער

קאטעגאריע A אדער B

אין אזא פאל דארף תיכף געמאלדען ווערען אין ארטיגען פאליציי-קאמיסאריאט און ארויסגענומען ווערען וועגען דער געמאכטער מעלדונג א געהערי־גע בעשטעטיגונג. די דאזיגע בעשטעטיגונג דארף בייגעלייגט ווערען צו אנ'ענטשפרעכענדער בקשה וועלכע מוז דערלאנגט ווערען אין דער סטאראסטווע וואו דער בעטרעפענדער פעטענט פיגורירט אין די פאבאר-רשימות.

די זעלבע פראצעדור גילט אויך אין פאל ווען מען פערלירט א

מאביליזאציע-קארטע

מיט דעם איינציגען אונטערשיד וואס אין לעצטען פאל מוז די בקשה דערלאנגט ווערען נישט אין דער סטאראסטווע, נאר אין דער בעטרעפענדער פ. ק. או.

גאנץ אנדערש דארף מען אבער שוין האנד־לען אין פאל ווען מ'פערלירט א בעשייניגונג אז מען איז פעררעכענט צו דער

קאטעגאריע E

אין דאזיגען פאל מוז דער פעראינטערעסירטער פעטענט פערעפענטליכען אין „דזש. וואיעוואודזקי" אנ'איינמאליגע פובליקאציע און איין עקזעמפלאר, אין וועלכען די מודעה געפינט זיך בייליגען צו אנ' ענטשפרעכענדער בקשה אין דער אנגעהעריגער סטא־ראסטווע.

אזא בעקאנטמאכונג מוז אויך פערעפענטליכט ווערען אין „דזש. וואיעוואודזקי" און נישט אין קיין אנדערע צייטונג, אין פאל, ווע זמען פערלירט א

מיליטעריש ביכעל

וועגען פערלוסט פון א מיליטעריש ביכעל דארף נאך אויך געמאלדען ווערען אין ארטיגען פאליציי־קאמיסאריאט און וועגען דעם ארויסגענומען ווערען א געהעריגע בעשטעטיגונג.

אנ'עקזעמפלאר פון „דזש. וואיעוו." מיט דער געגעבענער בעקאנטמאכונג און די בעשטעטיגונג פון פאליציי-קאמיסאריאט דארף בייגעלייגט ווערען צו דער בקשה וועלכע מוז דערלאנגט ווערען אין דער אנגעהעריגער פ. ק. או.

—ד.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג וועט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך, פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישער עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פונ'ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

אויב מ'וויל פון א נישט גערעקטע טשעק מאכען א שטראפליכע געברויך, דארף מען איהם לאזען פראטעסטירען

דער אייגענטליכער רייץ פון א טשעק אלס צאה־לונגס-מיטעל און די געגענזייטיגע קרעדיט-בעדינ־גונגען ליגט נישט בלויז אין זיין קרעדיטפעהיגקייט, נאר הויפטזעכליך אין דעם אומשטאנד וואס זיין רעאליזירונג איז גאראנטירט מיט שטראפרעכטליכע קאנסעקווענצען (ארט. 51, ט. 2 — 6 וואכען ארעסט און 5—6 טויזענד זל.) ווער אלזא, עס רעכענט זיך מיט'ן לעצטען פרט אנגעהמענדיג א טשעק פאר דעקונג, דארף אבער געדענקען, אז דאס אנ־ווענדען שטראפליכע רעפרעסיעס געגען א טשעק־אויסשטעלער איז אפהענגיג פון בעשטימטע פראָ־צעדוראלע בעדינגונגען.

קודם כל מוז דער פאקט פון פעהלען אין דער אנגעוויזענער באנק-אנשטאלט פאר'ן אויסגעשטעל־טען טשעק ענטשפרעכענדע דעקונג פארשריפטליך קאנסטאטירט ווערען.

הגם דאס געזעץ (ארט. 31) זעהט פאר 2־ערליי פארמען ,לויט וועלכע די קאנסטאטירונג פון דער'מאנטען פאקט דארף בעצייכענט ווערען און נעמליך: א רעיענטאלען פראטעסט אדער א בע־שטעטיגונג דורך דער אנגעגעבענער באנק-אנ־שטאלט אויפ'ן טשעק מוז מען אבער פעסטשטעלען אז די בערופענע מאכט ענטזאגט זיך אין דער פראק־טיק צוצוציהען צו שטראפליכער פעראנטווארטליכ־קייט אנ'אויסשטעלער פון א טשעק אהן דעקונג, אויב דער פאקט פון פעהלען דעקונג איז נישט בעשטעטיגט געווארען דווקא דורך א נאטאריאלען פראטעסט.

דארפען דעריבער די בעזיצער פון דעקונגס־לאזע טשעקען וועלכע גרייטען זיך צו מאכען פון דאזיגען אומשטאנד א שטראפליכען געברויך, זיין בעוואָרענט אומבעדינגט די דערמאנטע טשעקען צו לאזען פראטעסטירען.

י. אינ.

פעראנטווארטליכקייט פון א וועקסעל-בעזיצער לגבי זיין פאר זשיראנט

עס פיהרט זיך לעצטענס אין די סוחרישע קריי־זען אזוי: אז אויב מ'שיקט אויף אינקאסע א וועק־סעל און ער קומט צוריק געוועהנליך מיט א פראָ־טעסט, רוקט מען איהם אריין טיף אין פארטפעל און מ'מאכט זיך פאר קיינעם נישט וויסען.

געוויס האנדלען די דער'מאנטע וועקסעל-בע־זיצער אזוי נישט מחמת ברייטהארציגקייט און, אוודאי אויך נישט צוליב איבערפלוס פון געלד, נאר גאר פשוט דערפאר, ווייל זיי פערשטייען אויסגע־צייכענט אז אין דער איצטיגער אויסערגעוועהנליך־שווער'ער צאהלונגס-צייט איז זיכער נישט פערהאן קיין בעל חוב, וואס זאל שטיין גרייט מיט'ן געלד אין האנד און ווארטען ביז מ'וועט ברענגען א פראָ־טעסט אויסצוקויפען, לארגען ווידער דעם בעל-חוב אין גערי־כט, מוז מען דאך אין עסק אריינבראקען פריש געלד ,ווער האט עס דען? און אויב מ'האט עס יא שוין, פונוואנען נעהמט מען די זיכערקייט אז מ'וועט עפעס קענען אויפטון.

לאזט מען טאקע דעריבער די פראטעסטען אויסווארטען אויף בעסערע צייטען.

די דאזיגע סברא איז אפשר נישט קיין קרוד־מע; מען טאר אבער דערביי נישט פערגעסען אין איין קלייניגקייט און נעמליך:

לויט'ן ארט. 44 פון וועקסעל-דעקרעט איז יעדער וועקסעל-בעזיצער נאך'ן דערהאלטען א פראָ־טעסט מחוייב אין משך פון 4 טעג נישט רעכ־נענדיג זונטאג'ן און חגאות, צו מעלדען וועגען דעם זיין פאר־זשיראנט.

דער לעצטער מוז ווייטער מיטטיילען אין משך פון די נאהענסטע צוויי טעג זיין פאר־געגנגער און אזוי כסדר ביז צום אויסשטעלער.

דאס געזעץ זעהט נישט פאר אין וועלכען פארם די מעלדונג דארף געמאכט ווערען און דער־ריבער איז גענוגענד ווען מען טוט אפילו נאר בלויז פאר־צייגען דעם בעטרעפענדען זשיראנט דעם פראָ־טעסט אין אנגעוויזענעם טערמין. פערשטייט זיך אז צוליב איבערטרעטען דעם דערמאנטען פארשריפט אליין פערלירט נאך נישט אזא וועקסעל זיין גילטיגקייט, דער בעל-חוב מוז סיי ווי דעם פראטעסט אויסקויפען.

ער איז אבער בערעכטיגט צו פאדערען פון מאהנער אנ'ענטשעדיגונג אין דער הויך פון וועקסעל-בעטרעף ,אויב ער איז ביכולת צו בעווייזען, אז צוליב דער פארגעקומענער נאכלעסיגקייט האט ער איצט נישט ביי וועמען צוריקצומאהנען דעם וועקסעל-חוב.

דער ציטירטער פארשריפט האט א בעזונדער וויכטיגע פראקטישע בעדייטונג דווקא איצט, אין דער צייט פון הערשענדען ווירטשאפט־ליכע זכאאס, ווען ס'איז גאנץ גרייליך געמאלען, אז אנ'אונטערנעהמונג וועלכע האלט זיך נאך הייגט אויף די פיס, זאל שוין אין 8—10 טעג ארום ווע־רען גענצליך אפגעשוואנקען פון ווירטשאפטליכען אויבער-פלאך.

י. אינ.

אריזן

יעדען קוואנטום
צו ביליגע פרייזען
ליפערט

Lodownia Południowa 22
tel. 190-48 i 191-26.

די פאלגען פון ליגען א סעקוועסטער אויפ'ן דירה-געלד פאר'ן הויז-ווירטס-חוב

ס'זענען פערהאן פיל ווירטסלייט וועלכע זע־נען שולדיג שטייער'ען אדער אנדערע חובות, גע־וועהנליך ליגט מען אין אזעלכע פאלען א סעק־וועסטער אויף דירה-געלד ביי זייערע לאקאטארען.

מאנכע ווירטסלייט ווילען אבער נישט וויסען פון קיין שום גליקען און מאהנען ווייטער דירה־געלד. ווערען דעריבער דעמאלט די געטראפענע לאקאטארען צוטומעלט און קענען זיך בשום אופן קיין עצה נישט געבען: זאל מען צאהלען דעם סעק־וועסטראטאר אדער דעם קאמארניק וועט מען דאך „דערצערנען" דעם הויזווירט, זאל מען ווידער צאה־לען דעם הויזווירט האט מען דאך מורא אז דער עקזעקוטאר וועט צונעהמען דאס לעצטע ביסעל א־רימקייט.

דארף דאס טאקע פעסטגעשטעלט ווערען, אז בלויז אויפ'ן סמך פון אנ'אזויגערופענעם אנזאג אליין, האט נאך דער קאמארניק אדער סעקוועסטראטאר נישט קיין רעכט שוין דורכצופיהרען ביים לאקאטאר א זאיענטשע און ליציטאציע.

אויב א לאקאטאר פאסט זיך נישט צו צו די בעשטימונגען פון אנזאג „זאפאוויעדזעניע" און צאהלט דווקא יא דעם ווירט, קאן די עקזעקוציע־מאכט פ־לויפיג גאר נישט מעהר טון ווי נאר צוזאמענשטעלען א פראטאקאל און אויף דעם גרונט ליגט דאס געריכט שפעטער ארויף אויפ'ן שול־דיגען לאקאטאר א געלד-שטראף.

דעסגלייכען דראהט אויך א געלד-שטראף א לאק... אין פאל ווען ער ענטזאגט זיך גענצליך אנצונעהמען דעם אנזאג אדער גיט אן פאלשע פרטים בנוגע דעם שולדיגען דירה-געלד.

געוויס מוז אויך צוגעגעבען ווערען אז א חוץ די דראהענדע געלד-שטראפען טראגט נאך אזא לאקאטאר אויף זיך די פעראנטווארטליכקייט פאר דער ביי איהם אנגעזאמעלטער סומע אבער אויך די דאזיגע סומע קאן אויפגעמאהנט ווער'ען נאר אויף א געריכטליכען אופן.

י. אינ.

צי איז ליבע א סחורה וואס קאן בעטראכט ווערען פאר וואלוטע?

אויף אזא הארבע שאלה וועט די טעג מוזען ענטפערען דאס לאדזער געריכט

בעת דער לאדזער טיכער פאבריקאנט מארקוס ז. האט פאריאהרען געהיילט זיינע פערלעגענע רעמאטען דורך די טשעכאטשינקער זאלץ-בעדער, האט זיך איהם, ווי פון הימעל אראפ, אונטערגע רוקט א יונג, געשמאקט דאמען-געשטאלטעל אין דער פערזאן פון דער גוט בעקאנטער אין גאנץ קראקע אמאדאנקע קאראלטשע טש.

קאראלטשע טש. אדער ווי מ'רופט זי אין יענעם געגענד, די לוסטיגע אלמנה'לע — פלעגט אפט מארקוס'ן געזעלשאפט לייסטען און פערטראגען זיין שווער געמיט. פאר'ן דאזיגען פערגעניגען האט זי זיך אבער געהייסען ממש איבערגילטען.

מארקוס'ן האט אבער שוין דעמאלט דער קריי־זיס געהאלטען פעסט ביים גארגעל אזוי, אז ער האט ביי זיך געהאט א געציילטען גראשען צו דעקען קוים די נויטיגסטע הייל-קאסטען. באין ברירה האט ער קאראלטשען אויסגעשטעלט א פאר וועקסעלעך, וועלכע זי האט זשירירענדיג געשיקט אין קורס.

גענען ס'זענען צוגעקומען זייערע צאהלונגס־טערמינען, האט מארקוס געהאט א באדזור אין דער בוזעם קעשענע. האט מען איהם ממילא גע־קאנט שיטען זאלץ אויפ'ן עק.

די קרעדיטארען האבען זיך דאן גענומען צו קאראלטשען און זי האט נעבעך בחרפתנו געמוזט אויסקויפען די וועקסעלעך.

א באדזור דויערט דאך נישט אייביג: נאך א צייט און אין בעסטען פאל נאך 9 חדשים מוז ער דאך צוריקגעצויגען ווערען. אזא מאמענט האט טאקע קאראלטשע אפגעווארט און געלאזט דורכ'ן קאמארניק דורכפיהרען אין מארקוס'עס לוקסוסא־הע דירה א געגעראלנע ספרזשאגט.

מארקוס איז אבער אויך נישט פון די פאר־שוינען, וואס לאזען זיך שפייען אין דער קאשע, און ער האט נישט ליב צו צאהלען אפילו גלאטע גערע חובות. ווענדעט ער זיך אין געריכט (דורך אנ'אדוואקאט, פערשטייט זיך) מיט א בקשה, אז מ'זאל קודם כל אפשאפען די קלאוזול, דער־ביי איז אבער כאראקטעריסטיש זיין מאטיווירונג.

ליבע איז נישט קיין סחורה, וואס קאן בע־טראכט ווערען פאר וואלוטע. ממילא דארפען איהם די געגעבענע וועקסלען צוריקגעגעבען ווערען פראנקא.

אמת ער האט נאך צו דער ליבע בעקומען א צולאג (א קרענק) אבער מיט דער דאזיגער צולאגעניש שלעפט ער זיך ארום איבער אלע ווענערישע פאראדניעס ביז'ן היינטיגען טאג און דאס משא ומתן האט איהם שוין אפגעקאסט א שנאל מיט פאפיר-געלט.

טרעט ער טאקע גלייכצייטיג ארויס אויך מיט א געגענזייטיגע תביעה, וועלכע איבערשטייגט אגב לויט די גענוייעסטע חשבונות מ"הר, ווי 10־פאכיג דעם בעטרעף פון די וועקסעל-קלאוזולעס.

דאס לאדזער געריכט וועט אלזא אין די נאָ־הענטסטע טעג זיך מוזען מוחן איבער דער הארבער שאלה, צי ליבע קאן בעטראכט ווערען פאר וואלוטע און צו מא־רקוס האט זיך דאס „פעקעל צולאגעניש" איינגעהאנדעלט ביי קאראלטשען אין קרעמעל.

א—ר

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאָנערשטאָג 3 כא אלול תרצ"א

סעפטעמבער

זון-אויפגאַנג 4.49
זון-אונטערגאַנג 6.16

טאג-נאטיצען

גאַסען-האַנדעל פאַר יום-טוב

שטענדיג פאַר די יודישע יום־טובים איז דאָס איינענע, ס'וואַרטען די יודישע גאַסען־הענדלער, געפלאָגטע און פערארימטע, אויף די יום־טובים, דאַן גערען זיי אַרויס מיט זייער „קראָם" אויפ'ן גאַס, אָבער דאָ טרעפען זיי זיך שטענדיג אָן אויף די פאָרשריפטען, וועלכע ערלויבען נישט דעם גאַסען־האַנדעל. מ'יאָגט זיי און טרייבט זיי פון אָרט, אַזוי, אַז דער בעל־דבר איז די מיה נישט ווערט.

אַזוי חזר'ט זיך איבער שטענדיג, ערשט ווען ס'קומט עטליכע טעג פאַר יום־טוב לויפען דעלעגאַציעס צו די כלל־טוער, וועלכע מוזען איבערוועגירען אין דער סטאַראַסטווע און דאַן אויף דער לעצטער מינוט, טיילמאָל שוין ערב־יום־טוב ווערט ערלויבט די גאַסען־הענדלער פריי צו האַנדלען פאַר יום־טוב אויף בעשטימטע גאַסען.

אַזוי וועט אויך זיין היי־יאָהר. די שטאָט הויבט שוין אָן „נאָרמאַל" צו לעבען, פון די אורלויבען זומער־וואַוינונגען זענען שוין אַלע צוריקגעקומען, די יום־טובים זענען דינטער דער נאָז. און די אָרימע גאַסען־הענדלער ריכטען זיך אויף אַ קליינעם פדיון, אַז זיי זאָלען קענען ווי עס איז די יום־טובים איבערקומען. דאַרפען דעריבער אונזערע כלל־טוער און די בערופענע אינסטיטוציעס נישט וואַרטען ביז מ'וועט די גאַסען־הענדלער טרייבען, איבערקעהרען זיי די קוישלען, מאַכען פראָטאָקאָלען און מיטנעהמען אין די קאָמיסאַריאַטען.

דאַרפען אונזערע כלל־טוער נישט וואַרטען ביז ס'וועלען פאַרקומען פערזאַמלונגען, וועלכע וועלען צו זיי שיקען דעלעגאַציעס וועגען אינטערוועניצען. ס'איז שוין איצט צייט צו אינטערוועניִרען אין דער סטאַראַסטווע וועגען ערלויבען דעם גאַסען־האַנדעל פאַר די יודישע יום־טובים אַזוי ווי שטענדיג וועט אויך דאַסמאָל די סטאַראָסטווע דעם פערלאַנג נאָכקומען.

ביליגער מאַכען טראַמוואַי-בילעטען פאַר שול-קינדער

די טראַמוואַי־געזעלשאַפט האָט איינגעפיהרט ספעציעלע טראַמוואַיען, וועלכע וועלען קורסירען ביז 8 אַ זייגער אין דער פריה, און וועלכע וועלען איבערפיהרען שול־קינדער און שול־יוגענד אין דער שול אַריין. זעהר גוט און פיין, הגם דאָס איז מעהר די טובה פון דער טראַמוואַי־געזעלשאַפט, ווי פאַר די שול־קינדער.

די טראַמוואַי־געזעלשאַפט האָט אָבער אויך געדאַרפט געדענקען, אַז דער טאַריף וואָס ווערט גענומען פאַר די דאָזיגע שול־קינדער וואָס פאָהרען דירעקט אין שול אַריין איז צו טייער, באַזונדערס פאַר די קינדער וואָס דאַרפען פאָהרען מיט איבערזעצען זיך אויף אַ צווייטען טראַמוואַי. מיר וועלען איצט נישט רעדען דערפון, אַז דער טראַמוואַי־טאַריף איז סתם אַ טייערער. ביי דעם אַלגעמיינעם קורס פון רעדוקציעס, שפּאָרזאַמקייטען און אָפּשפּאָרונגען, האָט די טראַמוואַי־געזעלשאַפט זיך נישט גערוקט פון אָרט, הגם קיין שום גרעסערע אינוועסטיציעס זענען היי־יאָהר נישט אַדורכגעפיהרט געוואָרען.

אָבער דער טאַריף פאַר שול־קינדער איבערדערפריה, ווען די קינדער פאָהרען נישט סתם אַזוי, נישט אין קיבה נאָר דירעקט אין דער שול אַריין — איז ענטשידען צו טייער. אין די ספעציעלע שול־טראַמוואַיען האָבען די פרייזען פון די בילעטען געדאַרפט זיין ביליגער.

י. ד.

דער פערזאנען-קריזיס אין דער קהלה

פארוואס איז נאך נישט פערהאן קיין פערוואלטונג?—די מאכט איז נישט צופרידען.—דעפ. מינצבערג פ"עזעס פון פערוואלטונג אדער פון ראט

לעצטענס האָט מען פון פערשידענע זייטען אָנגעהויבען צו רעדען וועגען פונאַנדערלאָזען די יודישע קהלה אין לאָדז. די אַלע ידיעות האָבען קיין שום גרונד נישט און זענען אַ פּראָדוקט פון פאַנטאַזיע.

אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען דער אויספאָרשונג, וואָס ווערט געפיהרט דורך דער שטאָטישער סטאַראָסטווע וועגען די מיסברויכען בעת די וואַהלען איז עס אַ גאַנץ פשוט'ע און נאָרמאַלע זאַך.

ווי בעקאַנט האָבען באַלד נאָך די וואַהלען אַריינגעטראָגען רעקורסען דער פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער ליסטע ה' מאַרכוו און דער פאָרשטעהער פון דער ליסטע פון די אונפּאַרטייאישע חסידים ה' מאיר שאליט.

צוליב דעם וואָס עס איז געקומען צו אַ פאַר־שטענדיגונג צווישען דער „אגודה" און די איבריגע גרופּירונגען זענען מעהר קיין רעקורסען נישט אַריינגעטראָגען געוואָרען.

ה' מאַרכוו און ה' שאליט האָבען אָנגעגעבען אידענטישע רעקורסען. אין וועלכע ס'זענען אָנגעגעבען געוואָרען אַזויפיל נעמען פון עדות, וויפיל ס'געהט אַרויף אויף 6 בויגען מאַשין־שריפט.

דער בעאַמטער פון דער סטאַראָסטווע ה' נאָוואַקאָווסקי, וועלכער האָט געדאַרפט אַרויסרופען די אויספאָרשונג, איז דערווייל אַוועקגעפאָהרען אויף אורלויב און איז איצט צוריקגעקומען, האָט ער אָנגעהויבען אַרויסצורופען די עדות, וועלכע זענען אָנגעגעבען געוואָרען אין די רעקורסען. דאָס אַרויסרופען די עדות און דאָס אויסהערען זיי קען אין בעסטען פאַל דויערען עטליכע חדשים, און ביז דעמאָלט וועט זיכער נישט אָנגענומען ווערען קיין בעשלוס וועגען דער גילטיגקייט פון די וואַהלען.

אַ גאַנץ אַנדער זאַך איז דאָס, וואָס ביז איצט האָט די מאַכט נאָך נישט בעשטעטיגט די וואַהלען צום פּרעזידיום פון קהלה ראַט.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז דאָס געשעהען דערפאַר, ווייל ס'איז נאָך נישט אויסגעוועהלט געוואָרען קיין פערוואַלטונג פון דער קהלה. די מאַכט האָט געוואַרט מיט'ן בעשטעטיגען דאָס פּרעזידיום פון ראַט ביז צו די וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג.

די אָנפיהרער פון דער קהלה האָבען אָבער ביז איצט נישט צונויפגערופען קיין זיצונג פון קהלה ראַט אויף צו וועהלען אַ פערוואַלטונג. דאָס האָט אַרויסגערופען אַנ'אומצופרידענהייט אין דער „אגודה" אַליין און אויך ביי דער מאַכט, וועלכע וויל נישט לאָזען אָפּשלעפּען דעם ענין.

די מעשה פאַרוואָס די „אגודה"־אָנפיהרער האָבען ביז איצט נישט צונויפגערופען קיין זיצונג פון ראַט אויף צו וועהלען אַ פערוואַלטונג, איז דאָס וואָס ס'איז פשוט נישט פערהאַן קיין פּאַסיגע פּערזאָן, וועלכע זאָל קענען ווערען פּרעזעס פון דער קהלה־פערוואַלטונג. ווי בעקאַנט האָט דער איצטיגער פּרעזעס מינצבערג עפענטליך ערקלערט, אַז ער וועט נישט אָנגעמען דעם אַמט פון קהלה־פּרעזעס און ער איז געוועהלט געוואָרען אַלס פּרעזעס פון ראַט.

ס'וואָלט זיך שוין אפשר איינגעגעבען אין דער „אגודה" דעם דעפּ. מינצבערג צו בעוועגען אַז ער זאָל צוריקציהען זיין בעשלוס און דעמאָלט וואָלט מען געדאַרפט זוכען אַ קאַנדידאַט אויפ'ן אַמט פון פּרעזעס פון ראַט. אויף דעם אַמט איז אין די אגודה־קרייזען פאָראויסגעזעהן געווען דער ה' שלום ביאַלער, דערווייל האָט מען אָבער דעם ה' ביאַלער ערקלערט אַ „אומפּאַדלאַשטש" און ער מוז בכלל אַרויסטרעטען פון ראַט. דער פּערזאָנען־קריזיס איז אַלזאָ געבליבען דערזעלבער און מ'האָט נישט געוועהלט קיין פערוואַלטונג. פון דער מאַכט האָט מען געגעבען אָנצוהערען, אַז אין פערלויף פון היינטיגען חודש זאָל צונויפגערופען ווערען אַ זיצונג פון קהלה־ראַט און ס'זאָל געוועהלט ווערען אַ פערוואַלטונג. איצט וואַרט מען נאָר אויף דעם צוריקקומען פון פּרעזעס מינצבערג, וועלכער איז נאָך אויף אורלויב און באַלד נאָך זיין צוריקקעהרען וועט גלייך צונויפגערופען ווערען אַ זיצונג פון ראַט.

ווי אַזוי די אגודה וועט זיך אַנ'עצה געבען מיט דער פּערזאָנען־פראַגע איז דערווייל נאָך נישט בעקאַנט.

פון האנדעלס-געריכט

אי פּעבּרואַר ד. י. האָט דאָס געריכט פערעפענטליכט אַנ'אומפּאַדלאַשטש שמעון באומזצער (פּולנאָצנא 10. נאָכ'ן לאָזען עטליכע וועקסלען צו פּראָטעסט, איז ב. אַוועק פון לאָדז. די חובות האָבען בעטראָפען 15,000 זל. דאָס געריכט האָט בעשלאָסען בידערמאַנ'ען איינצוזעצען אין תפיסה, און מיט אַ צייט שפּעטער איז ער טאַקי געוואָרען אַרעסטירט.

דאָס געריכט האָט אויך אָפּגעזאָגט איהם צו געבען אַ גלייט־בריף. ערשט אין חודש אויגוסט האָט ב. בעקומען אַ גלייט־בריף אויף דריי חדשים.

אויף דער לעצטער זיצונג פון די קרעדיטאָרען האָט ב. פאָרגעלעגט צו רעגולירען דעם חוב פון 86 548 ·ל. אויף 10 פּראָצ. אויסצוצאָהלען אין משך פון צוויי יאָהר.

נעכטען האָט דאָס געריכט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט און באומזצער'ן אומגעקעהרט די סוחרישע עהרע.

• •

אויף דער זעלבער סעסיע איז בעטראַכט געוואָרען די ביטע פון יוסף פּוטערמאַן. דעטייל פערקויף פון פּאַרהאַנגען און דיוואַנען (פּיעטריקאַווער 54).

אין אַפּריל ד. י. האָט דאָס געריכט פּוטערמאַנען בעשטימט אַ „נאַדזאָר" אויף 3 חדשים. דער בילאַנס האָט זיך געשלאָסען מיט אַ סומע פון 295.928 20 זל.

אָנפאַנג יולי ד. י. האָט פּוטערמאַן זיך געווענדעט צום געריכט, מ'זאָל איהם ערלויבען אָנצוהייבען אויסגלייכס־אונטערהאַנדלונגען, אָדער דעם טערמין פון „נאַדזאָר" צו פערלענגערן אויף אַ געוויסע צייט. די פירמע האָט גלייכצייטיג פּראָפּאָנירט צו פערקלענערן די חוב־סומע אויף 30 פּראָצ. פאַר אַלע בעלי חובות און די חובות זאָלען בעצאָהלט ווערען אין 4 גלייכע ראַטעס אין משך פון 2 יאָהר.

דאָס געריכט איז פּוטערמאַנס בקשה נאָכגעקומען און פּעראָרדענט צו עפענען אויסגלייכס־אונטערהאַנדלונגען.

געוואלט פער'סמ'ען דעם מאן מיט זופ

זי פערטיידיגט זיך, אז זי האט נאר געוואלט, אז ער זאל קראנק ווערן

(2) פאַר'ן קרייז־געריכט איז נעכטען געשטאַנען די 34־יעהריגע פּאַולינאַ טאָפּאָרסקאַ, וועלכע איז בעשולדיגט געוואָרען אין דעם, אַז דעם 17 פעברואַר האָט זי געשיקט איהר מאַן עסען צו דער אַרבייט, דאָס עסען איז אָבער געווען פער'סמט.

די אָנגעקלאַגטע איז זיך נישט מודה געווען זי האָט ערקלערט, אַז זי וואוינט שוין מיט איהר מאַן 15 יאָהר, די גאַנצע צייט איז ער זיך מיט איהר שלעכט בעגאַנגען. דעם קריסטשען טאָג האָט זי טאַקע אַריינגעמישט אַ פּראָשעק אין דער זופּ פון איהר מאַן. אָבער נישט צוליב דעם, אַז ער זאָל זיך פערסמ'ען, נאָר ער זאָל קראַנק ווערען און דעמאָלט וועט זי איהם מוזען פלעגען און ער וועט ווערען בעסער צו איהר.

טאָפּאָרסקאַ איז פערמשפּט געוואָרען אויף 6 חדשים טורמע.

געשאסען אויפ'ן פאטער און דערהרגעט די טאכטער

(א) אין שטעטעל פּאָזערן האָט זיך אָפּגעשפּילט אַ פאָלגענדע בלוטיגע טראַגעדיע:

דער אָרטיגער איינוואוינער וואַצלאַוו מיגאַס האָט געמאַכט עפּיס אַ געשעפט מיט זיין שכן סענדראָווסקי. אָפּגעמאַכט ס'געשעפט האָבען ביידע געמאַכט כוסות און זיך גוט אָנגעשכורט און אַז ביידע זענען שוין געווען שכור, האָבען זיי זיך גענומען קריגען פון וואָס עס איז ענטשטאַנען אַ וואַגטורע. פּלוצים האָט מיגאַס אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און אויסגעשאָסען אויף סענדראָווסקין, נאָר די קוילען האָבען פערבלאָנדזשעט און געטראָפען סענדראָווסקיס 11־יעהריגע טעכטערל זאָפיאַ און איהר אַוועקגעלעגט טויט אויפ'ן אָרט.

נאָכ'ן דאָזיגען מאָרד האָט זיך מיגאַס באַלד אויסגעניכטערט און איז אַוועק אין פּאָליציי און דערצעהלט וועגען זיין בלוטיגען טאַט. דער מערדער איז אַרעסטירט.

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 3 סעפּטעמבער —
K, L, Ł,
פרייטאָג דעם 4 סעפּטעמבער —
M, N, O,
שבת, דעם 5 סעפּטעמבער —
P, R, S,
מאָנטאָג, דעם 7 סעפּטעמבער —
T, U, W ,Z

די אַרבייטסלאָזע דאַרפען צושטעלען:

1) אַ פּערזענליכען דאָקומענט, אַ פּאַס, אָדער אַנ'אַנדער פּאַפּיר, וואָס בעשטעטיגט די פּערזאָן. 2) אַ לעגיטימאַציע פון פּוּפּ מיט קאָנטראָל־שטעמפּלען; 3) אַ פּערזיכערונגס־ביכעל פונ'ם אַרבייטסלאָזען, ווי אויך צווגנטועל, פון די משפחה־מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאַמען און פיהרען איין ווירטשאַפט.

פערשידענעס

(—) די שטאָט־סטאַראָסטווע איז מודיע, אַז דעם 4 סעפּטעמבער, 11 אַ זייגער פריה וועט אויף זשעראָמסקיעגאָ 88 פאָרקומען אַנ'עפענטליכער פערקויף פון 3 פערבראַקירטע פּאָליציייאישע פערד.

א מעשה מיט בריליאנטענע אויערינגלעך

2 יונגעלייט געפינען אויערינגלעך, געשלאגן זיך מכות רצח און 1 ענטלויפט מיט דער מציאה

(2) נעכטען בייטאָג האָבען די דורכגעהער אויף עק בזשעזשינער און פראַנציסקאַנער בעמערקט ווי צוויי יודישע יונגעלייט שלאָגען זיך שטאַרק מיט שטעקענס, אַזוי אַז פון ביידע איז געראונען בלוט, ווען די דורכגעהער האָבען פונאַנדערגעריסען ביידע שלעגערס, האָט זיך איינער אַרויסגעריסען פון צווישען דעם פערזאַמעלטען עולם און איז ענטלאָפען, דער צווייטער, וועלכער האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַלס הענעך זילבערבערג פון ציגעל־גאַס 12 איז געווען שטאַרק פערוואונדעט, מ'האָט צו איהם אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם באַנדאַזשירט די וואונדען און דאַן האָט ער דערצעהלט פאָלגענדע פּיקאַנטע געשיכטע.

דורכגעהענדיג די פראַנציסקאַנער גאַס האָט ער בעמערקט אויף דער ערד אַ קליין פּודעלע, אין דעמזעלבען מאָמענט האָט אויך אַנ'אַנדער יונגערמאַן בעמערקט דאָס פּודעלע, זיי זענען ביידע אַריין אין אַ טויער, געעפענט דאָס פּודעלע און געזעהען אַ פּאָר בריליאַנטענע אויערינגלעך. זיי זענען אַוועק צו אַ יובילער, וועלכער האָט געוואָלט פאַר די אויערינגלעך געבען 200 זלאָטיס, דערהערענדיג אַזאַ סומע, האָט דער יונגערמאַן ערקלערט, אַז ער אַליין האָט געפונען די אויערינגלעך און איז מיט זיי ענטלאָפען, זילבערבערג האָט איהם נאָכגעיאָגט און אויף דער גאַס האָבען זיי זיך אָנגעהויבען שטאַרק צושלאָגען, דאָך האָט זיך דעם אומבעקאַנטען יונגענמאַן איינגעגעבען צו ענטלויפען מיט די אויערינגלעך.

רויבערס און פאכערס פארן געריכט

(א.) אין שטאָטישען געריכט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען סטעפאַן קאָזלאָווסקי, סטעפאַן שישקאַ און לעאָן טשעשאַק, וועלכע האָבען אָנגעפיהרט אַ רויב־אָנפאַל אויף סוחרים אויפ'ן פּאַביאַניצער שאָסע.

ביידע רויבער זענען פערמשפּט געוואָרען צו 8 חדשים תפיסה, שישקאַ — 6 חדשים תפיסה און די פּאַסערס סטעפאַן שליוואַק און לעאָן וואַשיאַק — צו 2 חדשים תפיסה.

—=:O:=—

דער יודישער לאַווניק

צום 10-יעהריגען ארבייטס-יובילעי פון אַלעקסאנדער יאַעל

ווער ווייסט נישט אין לאָדז ווענמען מען מייגט ווען מען רעדט וועגען יודישען לאַווניק, יעדער, וועלכער האָט געהאַט אַמאָל אַ צרה, אַן אומגליק, וועד ס'האָט זיך געוואָלט סתם דאָס האַרץ אַראָפּרעדען, אָדער עפּיס אַן עצה זיך האַלטען — דער איז געגאַנגען צום יודישען לאַווניק.

ווער האָט נישט געזעהען די פולע וואַרטעזאַלען פון יודישען לאַווניק מיט אַ פערשידענאַרטיגען עולם אינטערעסאַנטען?

לאַווניק יאַעל געפינט שטענדיג פאַר יעדען אַן ענטפער, אַ טרייסט וואָרט, נעהמט זיך גלייך אויף וויפיל ס'איז מעגליך צו ערלעדיגען זיין ענין.

10 יאָהר שטעהט לאַווניק יאַעל ביי דער אַרבייט אין לאָדזער מאַגיסטראַט, דורך צוויי קאדענצען איז ער געווען דער איינציגער יודישער פאַרשטעהער אין לאָדזער מאַגיסטראַט, אין יענע לאָדזער מאַגיסטראַטען, וואו יודישע פראַגען זענען נישט נאָר באגאַטעליזירט געוואָרען נאָר ספּעציעל פערוואָרפען געוואָרען, וואו יודען זענען, צוליב ריין אַנטיסעמיטישע מאָטיווען, איגנאָרירט געוואָרען, וויפיל מוט, וויפיל עקשנות און אויסגעהאַלטענקייט האָט מען געדאַרפט, כדי אויסצוהאַלטען ד יאַטאַקעס און אָנגריפען מצד די אַנטיסעמיטען אין די ערשטע צוויי קאדענצען פון לאָדזער מאַגיסטראַט. לאַווניק יאַעל האָט דאָס אָבער אויסגעהאַלטען מיט זעלטענעם געדולד, וויסענדיג אַז ער טוט אַ הייליגע זאַך.

לאַווניק יאַעל איז אויך אין דער דריטער קאַדענץ געבליבען אין מאַגיסטראַט און געהיטען די אינטערעסען פון זיינע וועהלער. און אויך ווען אַ שווערע קראַנקהייט האָט איהם אָוועקגעלעגט און איהם אָפּגעריסען פון זיין אַרבייט, האָט ער שטענדיג געדענקט אָן זיינע פליכטען.

לאַווניק יאַעל האָט נאָך אויסער דעם מאַגיסטראַט געגוג אויף זיינע פלייצעס, ער איז אַ מיטגליד פון ציוניסטישען ועד עירוני, געווען פרעזעס פון האַנדווערקער־קלוב, פון „לינת הצדק" און מלבוש ערומים און אַרבייט אין נאָך פיל אינסטיטוציעס.

דער חתן היובל איז נאָך ביים גאַנצען מוט און ענערגיע, מיר ווינשען איהם נאָך לאַנגע יאָהרען פון אַרבייט לטובת דער יודישער בעפעלקערונג פון אונזער שטאָט.

י. ד.

אַ 52-יעריגער בחור „פירט אַ ליבע" מיט אַ 5-יעהריג מיידעלע

דער אַלטער בעל-עבֿ ה'ניה וועט אפשר אין דער תפיסה קליגער ווערען

(2) אויף פּאַביאַניצער גאַס 23 וואוינט אַן אַלטער 52 יעהריגער בחור גוסטאוו גערליך. אַזוי ווי ער האָט נישט קיין ווייב, פלעגט ער שיקען אין געוועלב אַריין איינקויפען די קינדער פון די שכנים, לעצטענס פלעגט ער כסדר שיקען איינקויפען די 5 יעהריגע זאָשאַ דעם שכן גארטשינסקי'ס טעכטערל.

כדי אָנצולאָקען זאָשקען, זי זאָל אָפטער אַריינקומען צו איהם, פלעגט דער אַלטער בחור איהר שפּילען אויף אַ האַרמאָניע און זי מכבד געווען מיט ציקערלעך.

נעכטען האָט דאָס קינד דערציילט דער מוטער אַז גערליך האָט איהר עפּעס געטון, דער פאָטער האָט דערוועגען געמאָלדען דער פאָליציי, די פאָליציי האָט פעסטגעשטעלט, אַז גערליך האָט „געשפּילט אַ ליבע" מיט דער 5 יעהריגער זאָשקע. אויף דער פראַגע פון דער פאָליציי: וואָס האָט איהם געצויגען צו דעמאָראַליזירען אַ קליין קינד, האָט ער געענטפערט: „פערפאַלען, אַ בחור אין די יאָהרען ווערט אַמאָל פערנאַרט".

גערליך איז איבערגעגעבען געוואָרען צו דער דיספּאָזיציע פון אויספאָרשונגס־ריכטער.

לאָדזער יודיש פאלקס-טעאַטער, זגערזשער 17
דיר.: נ. גאָלדשטיין.

נור 3 גאַסטשפּילען!
מאָרגען פרייטאָג, שבת מיטאָג און שבת אויפֿ"ר
די גרעסטע טעאַטער-סענסאַציע!
דירעקטאָר דור צעלמייסטער פּרעזענטירט
אין פאָלקס טעאַטער די גרויסע קינסטלערין
פון ריגער יודישען מלוכה טעאַטער

געניאַ שליט
אין דער העכסט שפּאַנענדער סענסאַציאָנעלער מעלאָדראַמע אין 3 אַקטען פון סאָפיאַ ביילא
„דער טאַנץ פאַר'ן טויט"
מיט געניאַ שליט אין איהר קרוין-ראָל.
פערזאָרגט אייך פריהער מיט בילעטען!

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1913

עס האָט זיך אָנגעהויבען די מיליטער-רעגיסטראַציע פון מענער, וואָס זענען געבוירען געוואָרען אין 1913.

די רעגיסטראַציע פיהרט אַדורך די מיליטער־ביוראָ פון מאַגיסטראַט אויף זאַוואַדזקאַ 11, טעגליך פון 8 ביז 3 אַ זייגער.

עס דאַרפען זיך שטעלען:

היינט, 3 סעפּטעמבער

די וואָס וואוינען אין 1. קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

M N O P R S

און די וואָס וואוינען אין 7. קאָמיסאַריאַט אויף

L Ł M N O P

מאָרגען, 4 סעפּטעמבער

די, וואָס וואוינען אין 1 קאָמיסאַריאַט אויף

Sz T U W Z Ż

און די וואָס וואוינען אין 7 קאָמיסאַריאַט אויף

R S Sz T U

פערזענליכעס

(ב) דער קרייז-ארבייטס-אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

(—) דער נאַטשעלניק פון דער געזונדהייטס-אָפּטיילונג ביי דער וואָיעוואָדזטוואָ ד"ר סקאַלסקי איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

אַ דרייסטער רויב

(א) אויפ'ן באַלוטער מאַרק האָט אַן'אויבֿצ קאַנטער רויבער ארויסגעריסען ביי דער פרוי עמיליאַ וואָידעל, אַלעקסאַנדריסקאַ 24, אַ האַנדבייטעל מיט אַ גרעסערע סומע געלד. דער רויבער איז נעלם געוואָרען.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) יאַנצעקעוויטש, זגערזשער 54; שיטקעוויטש, קאַפּערניקאַ 26; זגערזשער .. ; פּיטשאָרקעוויטש 25; סאַקאַלעוויטש פּשעיאַזד 19; ליפּיעץ, פּיעטריקאָווער 193; וויכשער, 11 ליסטאָפּאַד 86.

אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון טעקסטיל-אַרבייטער

(2) דעם 20 ה. ח. וועט אין „פּראַצאַ" פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון אַלע טעקסטיל אַרבייטער־פעראיינען „פּראַצאַ" אין פּוילען.

טושינער שטאָט-ראַט ווערט פונאַנדערגעלאָזען

(2) די מאַכט האָט בעשטעטיגט דאָס פונאַנדערלאָזען דעם טושינער שטאָט-ראַט נאָכדעם ווי די ראַטמענער האָבען זיך אָפּגעזאָגט פון זייערע מאַנדאַטען.

די לאָדזער וואָיעוואָדזטווע וועט בעשטימען אַ טערמין פון נייע וואַהלען צו דער טושינער שטאָטישער זעלבסטפערוואַלטונג.

גוט מאָרגען!

איז דער שולע אַריין!

עס האָט זיך אָנגעהויבען דער שול-סעזאָן.

דאָס איז דער אמת'ער סעזאָן. אַלע סעזאָנען זענען אַדורכגעפאַלען. ווען ס'האָט געדאַרפט שיינען די זון, האָט געשיט אַ שניי, און ווען ס'האָט געדאַרפט קנאַקען דער פראָסט, איז מען צעשמאָלצען געוואָרען פון היץ. ווען מ'האָט געדאַרפט לייזען פאַר ווינטער־מלבושים, איז מען געגאַנגען אין אַלפאַגעמאַריענאַרקעס, און ווען מ'האָט געדאַרפט געהען „דאָ פיגורי", האָט מען בעקומען ס'קדחת... ווען דער עולם איז געזעסען אין די דערפער, האָט געגאָסען, און ווען די חברה זענען געקומען צוריק אין שטאָט אַריין איז אַרויס די זון.

אַלע סעזאָנען זענען אַדורכגעפאַלען, אָבער דער שול-סעזאָן איז אַן אמת'ער סעזאָן. איינער דאַרף ביכער, דער צווייטער קאַיעטען, דער דריטער אַ „ראַניעץ", מ'דאַרף טוישען ביכער פון ערשטען „אָדזשאַל" אויפ'ן צווייטען. פון צווייטען אויפ'ן דריטען. איינס דאַרף אַ מונדורעק'ל, ס'צווייטע — שיכלעך. דעם דריטען פעהלט אַ „גוויאַזדקע" אויפ'ן היטעל.

האָט איהר מעדלעך, האָט איהר ווידער אַן עסק מיט שירצעלעך, מיט בע...עך, מיט אַנדערע שמאָכטעס.

אַלע סעזאָנען זענען אַדורכגעפאַלען, דער איינציגער „סעזאָן", וואָס ברענט איז — דער שול-סעזאָן.

אב—נעק.

פאַר עסען און נישט בעצאָהלען

וועט מען האָבען אַ קרימינעלען פּראָצעס

(2) זייט עטליכע חדשים מעהרען זיך די פאַלען פון מיסבערשטענדנישען צווישען געסט און רעסטאָראַטאָרען און קליענטען וועגען נישט בעצאָהלען די רעכנונגען פאַר אויפגעגעסענע מאָהלצייטען.

ביז איצט זענען די דאָזיגע פאַלען, נאָכן מאַכען אַ פּראָטאָקאָל, איבערגעשיקט געוואָרען אין די געריכטען אַלס ציווילע אָנקלאַגען.

איצט האָט די פּאָליציי-קאָמענדע אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז פון אַזעלכע קאָנפליקטען זאָלען געמאַכט ווערען קרימינעלע פּראָצעסען און נישט קיין ציווילע.

קאָמיטעט צו היטען די שכירות פון שטאַטישע בעאַמטע

(2) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון די פאָרשטעהער פון אַלע אָרגאַניזאַציעס פון שטאַטישע אָנגעשטעלטע.

אויף דער דאָזיגער זיצונג איז בעשלאָסען געוואָרען אַנצובינדען אַ ענגען קאָנטאַקט מיט'ן קאָמיטעט צו שיצען דאָס שכירות פון די בעאַמטע, וועלכער איז אָרגאַניזירט געוואָרען אין וואַרשאַ.

ס'זענען דעלעגירט געוואָ־ען לאָדזער פאָרשטעהער אין צענטראַל קאָמיטעט.

105

ר. איזראַעל

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. ראָמאַנטישער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

— איך וועל נישט דערהרגענען, איך וועל איהם נישט ערמאָרדען, דער דאָזיגער פּראָפעסאָר וועט אונז שוין איצט גאַרנישט שאַדען ברענגען, איך וועל נישט מאָרדען.

— דו וועסט שוין יאָ טון, דאָס וואָס איך וועל הייסען, איבערהויפּט געהט איצט אַלץ דאָ מיט'ן קאָפּ אַראָפּ. אַלץ איז פער'חוצפהט געוואָרען קיינער וויל מעהר נישט פאָלגען.

נירענבערג איז ווידער געוואָרען ווילד, אַזוי ווי פאַר דעם אָנפאַל וואָס ער האָט בעקומען, אַזוי אַז ער איז אויך איצט איינגאַנצען געענדערט געוואָרען.

כאַרט האָט זיך אָבער איינגעעקשנט און האָט ערקלעהרט, ס'זאָל איהם קאָסטען וואָס עס וויל, ער זאָל וויסען אַפילו אַרויס פון דער חברה וועט ער איצט נירענבערגן נישט האָרכען.

אין שכנות'דיגען צימער איז אין דערזעלבער צייט געזעסען דער פּראָפעסאָר לעהמאַן מיט צוויי שומרים, וועלכע האָבען געהיטען יעדען שריט זיינעם. יעדען רעהר וואָס ער האָט זיך געגעבען האָבען זיי נאָכגעפאָלגט מיט זייערע בליקען, אין נעם. יעדען ריהר וואָס ער האָט זיך גגעבען הערט אַלץ וואָס מ'האָט גערעדט אין צווייטען צימער, וואו ס'האָט זיך געפונען נירענבערג, כאַרט און זיינע חברים.

לעהמאַן וועלכער האָט קוים פערשטאַנען די יודישע שפּראַך, קוים אַזויפיל וויפיל דאָרט זענען געווען דייטשע ווערטער, האָט זיך אויף אַזויפיל אָריענטירט, אַז דאָ האַנדעלט זיך וועגען איהם און וועגען זיין לעבען. ער האָט אַ ציטער געטון, דערהערענדיג מיט וואָס פאַראַ קאַלטבלוטיגקייט און מיט וואָס פאַר אַ בעפעהלערישען טאָן נירענבערג האָט געהייסען איהם ערמאָרדען, אויך ביידע שומרים פון פּראָפּ. לעהמאַן האָבען זיך מיט דער גרעסטער נייגיריגקייט אָנגעהויבען צוצוהערען צום געשפּרעך וואָס קומט פאָר צווישען וולאַדעקן און כאַרטן. זיי האָבען בעוואונדערט כאַרטס מוט זיך אַקעגענצושטעלען וולאַדעקן, אַזאַ זאַך איז נאָך אין זייער ספערע נישט געשעהען, ס'איז פאַר זיי געווען אינטערעסאַנט מיט וואָס אַזאַ ווערטער דועל קען זיך ענדיגען, יעדענפאַלס זענען זיי שוין געווען זיכער, אַז קיין גוטס וועט דערפון נישט אַרויסקומען און כאַרט וועט שוין הייבט לידען אַן'עולה. זיי זענען אָבער געווען זיכער, אַז וולאַדעקס בעשלוס צו דער'הרגענען לעהמאַנען וועט אויך מוזען אויסגעפיהר'ט ווערען, אויב נישט דורך כאַרטן, איז דורך אימיצען אַנדערש. יעדער פון זיי האָט אין האַרצען דערוויל מורא געהאַט, אַז דער גורל זאָל נישט אויספאַלען אויף איהם.

פון צווייטען צימער האָט מען דערווייל געהערט נירענבערגס משוגענע קולות. לעהמאַן איז געוואָרען בלאַס ווי די וואַנד און אינסטינקטיוו האָט ער זיך אָנגעהויבען אַרומצוקוקען אויב ס'איז נישט פערהאַן עפּיס אַ מעגליכקייט זיך אַרויסצובעקומען פון דעם אָרט, וואו ס'האָט איהם געדראָהט יעדען מאָמענט זיין לעבען צו פערלירען.

די שומרים האָבען בעמערקט לעהמאַנס אונרוהיגקייט, זיי האָבען געזעהען ווי ער קען נישט איינזיצען אויף זיין אָרט און זוכט מיט די אויגען הילף, עפּיס אַ רעטונגס-ברעט.

איינער פון די שומרים „דער רויטער עליע", אַ הויכער געלער יונג, מיט אַ פּנים פול געלע פלעקען, מיט שטעכעדיגע האָהר, אָבער מיט בלויע גוטמוטיגע אויגען, האָט זיך אַרומגעקוקט איבער'ן צימער און אַוועקגעקוקט פון לעהמאַן, ער האָט געפיהלט אין וואָס פאַראַ לאַגע לעהמאַן געפינט זיך, אויב ער זאָל פערשטעהען וואָס נירענבערג רעדט.

דער „רויטער עליע" איז געווען פערדאָרבען אין דער ערציהונג, ער איז געבוירען און אויפגעצויגען געוואָרען צווישען פרויענהענדלער, אָבער אַליין איז ער געווען אַ גוטמוטיגער און געוויסענהאַפטער יונג, וועלכער האָט פיינד געהאַט אַלץ וואָס טוט זיך אַרום איהם, ער האָט אָבער נישט געקענט אַרויס פון דעם דאָזיגען לעבען צוליב זיין פּראָסטקייט און צוליב דעם וואָס ער האָט קיין אַנדער לעבען נישט געקענט, ווי ער האָט אָבער געקענט אויסמיידען זיך צונויפצוקומען מיט דער חברה, ווי נאָר געקענט אויסמיידען, אַז ער זאָל נישט דאַרפען דינען די פרויענהענדלער און אַלפאָנסען. „עליע דער רויטער" האָט געהאַט אַ כלה, אַ מויד אין אַ פּריוואַטליך הייזעל, וועלכע האָט אָבער אויך געהאַט אַן אַנדער האַרץ, אַן אַנדער נשמה ווי אַלע אַנדערע „נקבות".

— זי איז אַנדערש, האָט עליע שטענדיג זיך געטראַכט, ביילה איז אַן'אַנדערע און דערפאַר האָב איך זי ליב. סיי עליע און סיי ביילה האָבען זיך צוגעשוואוירען, אַז זיי וועלען זיך אַרויסבעקומען פון דעם דאָזיגען לעבען; אַז זיי וועלען אנטלויפען ווי די אויגען וועלען זיי טראָגען, כדי צו לעבען מיט אַן'ערהליך לעבען.

איצט איז דעם רויטען עליע, אַזש קאַלט געוואָרען טרעהרען זענען איהם געקומען אין די אויגען אַליין ווען ער האָט געזעהען, ווי יעדען אויגענבליק קען דאָ אומגליקליך ווערען אַ מענש, קען געהרגעט ווערען אַן'אונשולדיגער מענש, ווערענס חטא ס'בעשטעהט אין דעם, וואָס ער האָט געוואָלט אָפּראַטעווען יונגע מיידלעך פון חרפה, שאַנד און אויסגעלאַסענהייט. דער „רויטער עליע" האָט געפיהלט, אַז ער וועט נישט קענען בייִשטעהען דעם נסיון און ער וועט מוזען קומען צו הילף לעהמאַנען ווען ס'וועט האַלטען ביי דער גרעסטער געפאַהר. עליע האָט אָבער געזעהען ווער זיין שותף איז וואָס היט צוזאַמען מיט איהם לעהמאַנען, דאָס איז געווען אַ פערדאָרבענער מענש, מיט אַ מאָרדע פון אַ חיה, מיט נערוועזע ווי דראָטען מיט ריקזיכטסלאָזיגקייט ווי אַ טיגער אין וואַלד, עליע האָט געוואוסט, אַז מיט דעם דאָזיגען שותף זיינעם „מאַמלאַק" וועט ער אַזוי לייכט נישט אַדורכקומען און ס'וועט זיין שווער אָפּצוראַטעווען לעהמאַנען אין אַ בויט-פאַל.

(פאָרטזעצונג קומט).

רעסטאראן
Grand Hotel
מאכט העפליך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז פונ'ם 1. סעפטעמב. ד. י. איז אנגאזשירט געווארען
אנ'ארקעסטער
פון אייראפעאישען רוהם אונטער דער ליישונג פון בעקאנטען פידעל-שפילער
I. KACZKA.
טעגליך פון 12 ביז 5 א זייגער נאכמ.
געשמאקע און אויסגעצייכנטע **קלוב - מיטאגען**
פון 4 גענג צו 4 זל.
טעגליך ביינאכט — דאנסינג
זונטאג און יו"ט שטענדיג פון 5—7 נ"מ
FIVE O'CLOCKI

ציוניסטישע פערזאמלונג אין בידגאשטש

בידגאשטש.

אויף דער בעמיהונג פון היגען ציוניסטישען ועד, איז געלונגען אראפצוברענגען אויף איין איינציגען רעפעראט דעם ציוניסטישען ווארשאווער עסקן, דער מארויצער פון „תרבות" און וויצע פרעזעס פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, ד"ר מ. קלומעל. דער רעפעראט איז פארגעקומען אין וויכערס-זאל.

דער הויפט-ראבינער פון בידגאשטש, ה' ד"ר זאנענשיין בעגריסט דעם חשוב'ען גאסט אין נאמען פון ועד און אין נאמען פון אלע בידגאשטשער יודען.

מיט א געלונגענע רעדע טרעט ארויס ד"ר קלומעל, אין וועלכער ער פאדערט אויף די יודישע בעפעלקערונג אין בידגאשטש צו ארגאניזירען תרבות-שולען און צו פערשפרייטען די העברעאישע שפראך צווישען דער שול-יוגענד.

די שלוס-רעדע האלט ראבינער ד"ר זאנענשיין, וועלכער דאנקט דעם רעפערענט.

מ. הערשקאוויטש.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג דעם 3 סעפטעמבער

11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 מוזיק. 1,15 הפסקה. 4,00 מוזיק. 4,45 קאמוניקאט פאר פישער אין שיפער. 4,50 פארלעזונג. 5,15 מוזיק. 5,35 פארלעזונג. 6,00 קאנצערט. 7,00 פערשידענעס 7,20 מוזיק. 7.40 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס-קאמער. 8,20 ראדיא-פרעסע. 8,15 מוזיק. 9 30 ידיעות פון ווארשא. 10.00 פעליעטאן. 10 15 קאמוניקאטען. 10,30 קאנצערט. 11,00.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72—134
נעמט אן פון 3—4 נאכמ. און פון 7—9 אוונט.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 1—3 נאכמיטאג און פון 6 ביז 8.30 אוונד.
זונטאג פון 9 ביז 12 בטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

אין דער
באראכאוו-שול
שרודמיעסקא 7
(נעוו. ציגלנאס 26)
און אין דער
פרץ-שול
פל. קאשטשעלני 4
ווערן נאך אנגענומען קינדער פון 6 יאר אן
אין דער
קינדער-היים
א. נ. פון שורעק
ווערן איינגעשריבן קינדער אין עלטער פון 4 יאר.
קוראטאריום
פון די באראכאוו-שולן

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.
היינט, דאנערשטאג 9 אווענד 2 גרויסע פארשטעל. פאר 1 קליינעם בילעט
כמעט א אומזיסטע פארשטעלונג
אלע בילעטען אין פארטער פון די ערשטע ביז די לעצטע רייה 1 זל. א בילעט, באלקאן און גאלעריע 50 גר. ווער עס קויפט פריהער בעקומט א בעסערן פלאץ
3 **שעה לאכען** מיט **אייב קארפ** דעם אמעריקאנער קאמיקער
1) **„אנטל־אפענע מענער"**
אין 3 אקטען מיט אייב קארפ אלס „יונה זעטיק"
2) א גראנדיעזע פרעמיערע רעוויו א. נאמפו: **„קאמעדיאנטען-דעפילאדע"**
מארגן, פרייטאג, האלב 10 אווענד צ ם 1. מאל מיט דער גרויסער אמעריקאנער קאסקאדנע סוברעטין **גאסי קארפ**
אין דעם גרעסטען אמעריקאנער שלאגער **„בר-מצוה"** צוזאמען מיט **אייב קארפ**

עס דראהט א שטרייק פון די דאקטוירים אין דער קראנקען-קאסע

צווישען די דאקטוירים פון דער קראנקען-קאסע הערשט אנ'אינצופרידענקייט מ ט דעם נייעם פארשלאג, וואס די קראנקען-קאסע האט געגעבען די דאקטוירים סנוגע א נייעם אפמאך, לויט וועלכען עס ווערט די דאקטויר'ים רעדוצירט די שכירות און אויך פערקלענערט זייערע רעכט.

די אונטערהאנדלונגען, וואס זענען ביז איצט געפיהרט געווארען צווישען די דאקטוירים און דער קראנקען-קאסע, האבען נישט דערפיהרט צו קיין פערשטענדיגונג. עס דראהט צוליב דעם א שטרייק פון די דאקטוירים.

אין דער קומענדיגער וואך וועט פארקומען א פערזאמלונג פון די דאקטוירים און עס וועלען אנגענומען ווערען ענטגילטיגע בעשלוסען.

געוואלט פונאנדערשיידען וואנטורניקעס

און בעקומען א קויל אין בויך אריין

(2) אויף עק פראנטשישקאנער און לוואווסקא האבען זיך נעכטען אין מיטען העלען טאג אנגעהויבען צו קריגען און שלאגען 2 מאנספערשוינען.

אויף דעם ארט זענען אדורכגעגאנגען די ברידער קאראלאק, דער 16-יעהריגער וואצלאוו און דער 19-יעהריגער סטאניסלאוו.

די ברידער קאראלאק האבען געוואלט פארבאנדערשיידען די פערשוינען, וועלכע האבען זיך געשלאגען, אין דעם מאמענט האט זיך דערהערט א שאס און דער 16-יעהריגער וואצלאוו קאראלאק איז געפאלען, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט האט געשאסען איינער פון די, וועלכע האבען זיך געשלאגען צו זיין געגנער, איידער אימיצער האט זיך אריינגעמישט וואס דא איז פארגעקומען זענען ביידע אונבעקאנטע מאנספערשוינען ענטלאפען, צו דעם פערוואונדעטען קאראלאק איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעווואווסקא גאס.

—=[][][]=—

אריינגעשטאכען זיך א מעסער אין ברוסט

צוליב דעם, וואס זיין פרוי האט געוואלט'גז איבער איהם

(2) אויף לימאנאווסקיעגא 135 וואוינט דאס פארפאלק נאוואקאווסקי. ער איז אלט 22 יאהר און זי 25, זיי האבען ערשט חתונה געהאט מיט עטליכע חדשים צוריק, ביידע האבען געארבייט אין דער פאבריק, ביידע האבען פערדינט.

זיי האבען אבער נישט געלעבט בשלום און זיך כסדר צוקריגט. די פרוי, וועלכע איז געווען עלטער פון מאן, האט געוואלט טראגען די הויזען, ער האט דערצו נישט געוואלט דערלאזען.

נעכטען האט זיך דאס פארפאלק שטארק צוקריגט און נאוואקאווסקי, ווערענדיג שטארק אויפגערעגט האט געכאפט א מעסער און זיך אריינגעשטאכען, אין די אויגען פון זיין פרוי, אין דער ברוסט אריין.

די פאגאטאוויע האט דעם זעלבסטמערדער אין א שטערבליכען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעווואווסקא גאס.

—=:O:=—

די „ווילנער טרופע" האט פערענדיגט איהרע גאסטשפילען אין לאדז

און זי פאהרט אויפ'ן סעזאן קיין ריגע.

פערגאנגענעם זונטאג האט די „ווילנער טרופע" (אנפ. מ. מזא"ה) פערענדיגט איהרע דערפאלגרייכע גאסטשפילען אין לאדז, וואו עס איז אויך געפייערט געווארען דער 15-יאהרינער יובל פון איהר ריהמפולער עקזיסטענץ.

די עטליכע זומער-חדשים, וואס די ליבע „ווילנער" האבען געשפילט אין אונזער שטאט, זענען געווען אנ'אמת'ע אפפרישונג אין דער אזוי אדורכגעשונדענעם און פערפלאכטער יודישער טעאטער-אטמאספער.

עס זענען מיט אמת'ער פרייד אויפגענומען געווארען די לעצטע אויפפיהרונגען פון די „ווילנער" ווי „דאס שווארצע געטא", „די ברויט-מיהל", ובפרט די, אין לאדז רעאליזירטע, שלום-עליכם-פיעסע ,200,000 וואס איז מיט אונאויפהערליכען ערפאלג געגאנגען, אהן איבעררייס, מעהר ווי א חודש צייט.

לכתחילה האט מען געפלאנעוועט צו פערהאלטען די „ווילנער טרופע" אויפ'ן קומענדיגען סעזאן אין לאדז; עס האט זיך אויך פראיעקטירט, אז זי זאל עס זיין די צוקינפטיגע רעפרעזענטאנץ-טרופע אין ווארשא, אבער לסוף האט זיך אזוי אויסגעקירעוועט, אז זי וועט דאס יאהר אנהויבען צו שפילען אין ריגא'ער מלוכה'שען טעאטער, וואהרשיינליך, אלס -ריגאער מלוכה'שער טעאטער.

אזא איז דער כוח פון דער איצטיגער יודישער טעאטער בהלה אין פוילען, אזוי גרויס איז די צורודערונג און נידערשלאגענקייט, אז דאס בעסטע, דאס ציכטיגסטע, וואס מיר פערמאגען, מוזען מיר ארויסלאזען פון לאנד...

ווי זאגט מען עס: „למרן, ארויס פון דער חברה!"

די „ווילנער טרופע" הויבט שוין אן צו שפילען אין ריגע דעם 26 ד. ח. וואו דער סעזאן וועט געעפענט ווערען מיט פרץ'ס „ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק".

מיר ווינשען איהר דעם בעסטען ערפאלג!

Dr. Z. Rakowski
פאר אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—8.

פאלשע 1-זלאטי מטבעות

(א) לעצטענס איז די פאליציי-אישע מאכט אויפמערקזאם געווארן אויף די גרויסע צאהל פאלשע ניקעלנע און זילבערנע זלאטי-מטבעות, וועלכע געפינען זיך אין פערקעהר. די מטבעות זענען זעהר גוט נאכגעמאכט.

די פאליציי בעמיהט זיך צו ענטדעקען די פאלסיפיקאטארען.

געשטארבען דער פאליציאנט

וועלכער איז בעגאנגען זעלבסטמארד

(2) ווי מיר האבען נעכטען מיטגעטיילט, איז אין דער פאליציי-אישער קאמיסא' אויף קילינסקיעגא 152 בעגאנגען זעלבסטמארד דער 29-יעהריגער פאליציאנט לוציאן כאכולא.

דער שווער-פערוואונדעטער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא-גאס נישט קוקענדיג אויף דער באלדיגער הילף. וואס ער האט בעקומען איז כאכולא געשטארבען, נישט קומענדיג צום בעוואוסטזיין.

לאקאל-שטייער און אנדערע שטייערן

(2) דעם 14 ד. ח. ענדיגט זיך דער טערמין פון צאהלען די דריטע ראטע פון לאקאל-שטייער און די צווייטע ראטע פון שטייער אויף אונבעוועגליכע גיטער אויפ'ן יאהר 1931

נאך דעם דאזיגען טערמין וועלען געמאכט ווערען עקזעקוציעס אויף די דאזיגע שטייערן.

רעפעראט

פון דעפ. דר. ראזענבלאט

היינט 8,30 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוני־טישער ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29) א פערזאמלונג, אויף וועלכער דעפ. ד"ר ראזענבלאט וועט רעפערירען וועגען די רעזולטאטען פון ציוניסטישען קאנגרעס און דער איצטיגער לאגע אין ציוניזם.

דעלעגאטען-צוזאמענפאהר פון דער צעראמישער אינדוסטרי

(2) די ארבייטער פון דער צעראמישער אינדוסטריע האבען זיך געווענדעט צום ארבייטס-מיניסטעריום מיט א מעמאריאל, זיי זאלען פערדעכענט ווערען ,נישט אלס סעזאן ארבייטער, דאס מיניסטעריום האט דער דעלעגאציע פערשפראכען די פאדערונגען נאכצוקומען.

צוליב דער שלעכטער לאגע פון די צעראמער-ארבייטער, ווערט קומענדיגען זונטאג ארגאניזירט א צוזאמענפאהר מיט דעלעגאטען פון דער גאנצער לאדזער וואיעוואדזטווע.

פון 2-טען הליינהענדלער-פער אין אלטשטאט 10

מאנטאג דעם 3 סעפטעמבער איז אונטערן פאוזיץ פון פרעזעס מענדל מינץ פארגעקומען א פערוואלטונגס-זיצונג אויף וועלכער עס איז איינשטימיג נייעהלט געווארען אלס עהרען-פרעזעס לאוויניק אלעקסאנדער יאפע.

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטן
צוריקגעקעהרט
טראגוטא 12, טעל. 175-10.
נעהמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אוו. 4175

Lekarz-Dentysta
St. GELBERG
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אווענד.

DR. MED.
Jerzy SUDYA
ספעציאל-ארצט פאר אקושער- און פרויען-קראנקהייטן
ZIELONA 30 זשעלאנא
טעלעפאן 115-27
נעמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.

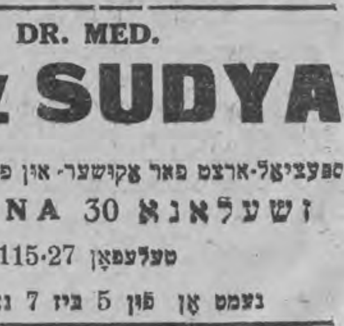

הייבט אן סאלגענדע טעג! מעכטיג קלאנג-מייסטערווערק, געשאפען אויפ'ן גרונד פון דער גרויסער פראנצויזישער רעוואלוציע אינטער'ן נאמען:
„פאמעל-צוג" (MARSYLJANKA)
LAURA LA PLANTE
ליבעס דראמע פון אנ'אפיציר פון דער קעניגליכער גווארדיע צו א שעהנער אנארכיסטקע. קאנפליקט, צווישען פון עהרע און ליבע. :—: אין דער הויפט-ראלע:
אנהויב 4.30 נ"מ, שבת און זונטאג—1 בייטאג. נעכסטער פראגראם: דאס הויפט-מייסטערווערק פון דער טשעכישער פראד. „איהר בחור'ל" אויפ'ן I סעאנס צו 50 גר. און 1 זל. פאפולערע פרייזען!

צערעס.
ער 100%-טיג ריינער קאָקאָס-
פעטס ווערט אויסגעארבייט
אונטער א שטרענגער השגחה
פון הרב שמחה פרענקעל
פון סקאווינא. צערעס קאן
אלזא אהן שום חשש געברויכט
ווערן צו יום-טוב'דיגע מאכלים
דורך אלע, וועלכע היטען אפ
כשרות.

צערעס פלאנץ-פעטס.

שיטרען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שיטלען
ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סקווערא וואַ 15
לינקע אָפיצינע, 1-שטער שטאָק.

אחזן
א גוטער בעל-תפילה
מיט א שעהנער
טענאר-שטימע
זוכט אנ'ארט צו דאווענען
די קומענדיגע ימים-נוראים. אָפּערטען אין אדמ.
פון דער צייטונג פאר „חזן".
4429

יעדער איינציגער
האט זיך אי-
בערצייגט,
אז פאר
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אז"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פארשידען געניצט
מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

שילדען
אלערארט פיהרט אויס צו אויסנאַהמס-
צוגענגליכע פרייזען
„METAGRAPH"
PIOTRKOWSKA 110, TEL. 192-96

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאָר פאר ווענערישע הויט-קראַנקה.
און מענער-שוועכע אנאַליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אורא-
לאגישע און נערוועו-קראַנקהייטען.
קווארץ-לאַמפ. עלעקטרישער
הייל-קאַבינעט לאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען -
וויזיט 3 זל.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און ווייטערע טעג!
גרעסטע דראמע פון דער איצטיגער צייט!
100-פראצענטיגער קלאנג-פילם א. ג.
פערלוירענע לופט-שיף
אין די הויפטראָלען:
Virginia Valli i Ricardo Cortez
דער מאַן און ליבהאבער אויפ'ן חסד פון גורל.
אויסער'ן פראָגראם: קלאַנג-צוגאַבע.

נעכסטער פראָגראם:
„דער זינגער פון פאַריז"
אָנהויב אין געוו. טעג 5 נאָכמ. שבת, זונטאָג 3 נאָכמיטאָג.
דער זאַל ווערט מעכאניש ווענטילירט

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און
אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר
מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס
אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל
דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס
אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אדער אזוי
ווי א וואסער-קאַן און עס פאַלט אריין
אין דעם פוס און דער קראַנקער איז
אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען
די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און
שטערבליך. ספעציעל גוטענע הייל-
באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך
גרויסע פראָפעסאָר'ען מיט מיינע בע-
האנדלונג איז פון דייטשן פראָפעסאָר

דאָקטאָר בראָכורעתונג בעזמטונגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען
ברוך. אויך פאַר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטען פאַר
פערקרומטע פוס און פלאַט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע
גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אדערן.
עמפפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערציינען פון די קראַנקע איז אונ-
בעדינגט נויטיג. דיפלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-
טעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בּאַראַנטש, פּראָפ. דר. י. מא-
רישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן טערויכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאנקזאגונג.
זייט א סך יאָהרען האָב איך געליטען אויף א ברוך-קראַנקהייט, וואָס
האָט מיר דורך די מעהרערע אָפּקעז בעדראָהט מיין לעבען.
הײנט א דאַנק דעם ה' דיר. י. ראַפּאָפּאָרט, איינגענטימער פון הייל-
אָרטאָפּעדישען אַנשטאַלט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 (פראָנט, פּאַרטער)
בין איך בעפרײַט פון רופטור-ליידען, צוליב דעם פיהל איך מיך פערפליכטעט
אויסצודריקען עפענטליך מיין דאַנקבאַרקייט
(—) A. GUZE, Łódź, ul. Św. Anny Nr. 26.

Dr. med. J LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 17-183
צוריקגעקעהרט
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינגענע פראַצאוניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע
אפאַראַטען ווי: וואַקלאַדקעס אויף פּלאַטפוס, קינסטליכע
הענד און פיס, גאַרסעטען א. ז. ו.
נעמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

Nim kupisz pończochy damskie i dziacinne we wszystkich gatunkach, reformy, figi, skarpetki męskie, koszule, krawaty, kołnierzyki i wszelką galanterję — przekonaj się o JAKOŚCI i CENIE w magazynie
Belladi, Nawrot 8
Kupno nie obowiązuje.

זדרוי
Jan Grohman
זגערזשער 113
פירט אויס אַלערארט זדרוי-
ארבייט צו קאָנקורענץ-
פרייזען.

צו די ג' ה"ה גנבים
וועגען דעם שטיק סחורה
וואָס איז ארויסגענומען'עס
געוואָרען אויף זאוואדזקא
גאס אין די ערשטע נומ.
ווערען געבעטען זיך צו
פערשטענדיגען טעלעפאָן
נ' 170-59. דיסקרעציע
געזיכערט.
4950

וואַרפט נישט אוועק
קיין אויגעברענטע
זשאַרובקעס
פאַר יעדע אַלטע זשאַרובקע בעקומט איהר
א נייע געגען צוצאָהלונג פון א האַלבען פרייז
ביי מ. זענדער
פלאַץ וואָלנאַשטשי 9
(רוג נאָוואָמיעסקא) טעל. 124 98

קליינע אנאנסען
פרייז פון אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

א קוואַליפיצירטע האַנדשפּולערין, אויך
שטריקער קענען זיך מעלדען צמענטאַרנא 3 וו. 11

לאקאלען
צו פערמיטען א צימער מיט קוך פון באַלד
סקווערא 22.

צו פערמיטען א צימער און קוך 2-טער שטאָק
וואָלטשאַנסקי 144 ביי פּאָקרזשיווא.

קויף און פערקויף
אַכטונג, א זיכערע פּרנסה מיט 500 דאָלאַר
קען דער מענש האָבען, דאָס געלד איז גאַראַנטירט,
צו ערפאַהרען לוסטיגמאַן שרודמיעסקא 39.

פערלוירען און געפונען
השבת אבדה ס'איז פערלוירען געוואָרען דינ-
סטאג אויף ציגעל-גאַס א בייטעל מיט 10 זל.
א רינגעל און פערשידענע דאָקומענטען, וואָס האָבען
פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט, אָבצוברענגען צו
פלאַטשעק קאָפּערניקא 27 די 10 זל. גיב איך אַלס
בעלוינונג.

עס איז נויטיג
שטריקער אויף קראַפט „פע-דע" ווערען געזוכט
זאוואדזקא 17 וו. 44.

אונטער מאַשינער און האַנד-נייהערינס צו דאַ-
מען-מאַגאַזין ווערען געברויכט ביי לויפער, גדאַנ-
סקא 6, 2-טען שטאָק.

דאָפּאָרט געזוכט קוואַליפיצירטע קעטלערין אויך
לערן מיידעל צו טריקא-וועש ליבערמאַן, פּעטרי-
קאָווער 20 פראָנט 2-טען שטאָק.

א מאַשינער און אַנ'אונטערפּרעסער, אויך
האַנד-נייהערינס צו דאַמען-מאַגאַזין ווערען געזוכט
ביי פראַנקענשטיין בזשעזשינער 69.

א מענער-צושניידער-בעשטעלט ערשטקלאַסי-
גער פאַכמאַן מיט אויסלענדישער פראַקטיק זוכט א
פּאָסטען אין אַנ'ערשטקלאַסיגען שניידער-אַטעליר
געגען א מעסיגען געהאַלט, אָפּערטען אונטער א
ערשטקלאַסיגער צושניידער.

א שוסטער געזעלען צו בעשטעלטע אַרבייט קען
זיך מעלדען פון זאָפּאָרט ביי רייך וואָלבאָרסקא 34.

א קוואַליפיצירטע קראַפט-שפּולערין קען זיך
מעלדען אין דער טריקאָטאַזש פאַבריק פּיעטרי-
קאָווער 92.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פלאָק אויגען-קראַנקה.
פון 1-2
ד"ר וויינבערג אינערע, הערץ און לונגען
פון 1-2 און פון 6-7
ד"ר יוסטמאַן נערוועז-קראַנקה. פון 12-2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12-2 און 4-6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף
פון $1-11\frac{1}{2}$
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע קראַנקה. פון 5-6
ד"ר ראקאָווסקי נאָז, האַלז און אויערען-קר.
פון 10-11, 2-3 און פון 6-7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען
פון 11-12 און פון 4-5
ד"ר ראזשאַנער הויט- און געשלעכטס-קר.
פון 1-2
נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9-1
א. גראָדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3-7
צאהן-טשוגראַפיען, בעלײַכטונגען, קראָנען, מאָסטען
א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-
קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען,
פאר בעשטראַלונג און דורכלײַכטונג, קוואַרץ-לאַמפּען,
דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען איז שטאַט.

„SANATO"
כירורגיש-ווענערישע-אנשטאלט
אגראַראַווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאלאגיש-ווענעריש-
אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד
רייטלער-קוריאַנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. י. פּאַלאַטאַו
כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
אויגען-אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאָכמיטאָג.

DR. MED.
Józef Imich
ספעציאליסט פון אויערן, נאָז,
האַלז און קעהל-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאָניושקי 1, טעלעפאָן 97-209.
נעהמט אָן פון 1-2 און פון 5-7 נאָכמ.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.